

جمهوری اسلامی ایران
وزارت بهداشت، دانش و آموزش پرورشی

نظام‌نامه بین‌المللی رفتار در مدیریت آفت‌کش‌ها

مترجمین:
دکتر مرتضی زعیم
مهندس سید بهزاد موسوی
دکتر احمد رئیسی

نظام سامه

بین المللی رفتار در

مدیریت آفت‌کش‌ها

مترجمین:

دکتر مرتضی زعیم

مهندس سید بهزاد موسوی

دکتر احمد رئیسی

معاونت بهداشت

وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی

عنوان و نام پدیدآور	: نظامنامه بین المللی رفتار در مدیریت آفت کش ها / [پدیدآورنده] برنامه بین سازمانی برای مدیریت صحیح مواد شیمیایی، سازمان بهداشت جهانی، سازمان خواربار و کشاورزی ملل متحد؛ مترجمین مرتضی زعیم، سیدبهزاد موسوی، احمد رئیسی.
مشخصات نشر	: تهران: وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، معاونت بهداشتی، ۱۳۹۹
مشخصات ظاهری	: ۹۰ ص
شابک	: 978-622-627645-0
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
یادداشت	: عنوان اصلی: The international code of conduct on pesticide management, 2014.
موضوع	: آفت کش ها — قوانین و مقررات
موضوع	: -- Law and legislationPesticides
شناسه افروزه	: زعیم، مرتضی، ۱۳۲۹- مترجم
شناسه افروزه	: موسوی، سیدبهزاد، ۱۳۴۹- مترجم
شناسه افروزه	: رئیسی، احمد، ۱۳۲۸- مترجم
شناسه افروزه	: برنامه بین سازمانی برای مدیریت صحیح مواد شیمیایی
شناسه افروزه	: Inter-Organization Programme for the Sound Management of Chemicals
شناسه افروزه	: سازمان بهداشت جهانی World Health Organization
شناسه افروزه	: سازمان خواربار و کشاورزی ملل متحد
شناسه افروزه	: Food and Agriculture Organization of the United Nations
شناسه افروزه	: ایران، وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، معاونت بهداشتی
ردہ بندی کرگہ	: ۷/۳۶۷۲K
ردہ بندی دیوبی	: ۰۴۶۳۳۶/۳۴۲
شماره کتابشناسی ملی	: ۷۳۷۲۰-۸۰
وضعیت رکورد	: فیبا

نظام نامه بین المللی رفتار در مدیریت آفت کش ها

مترجمین: دکتر مرتضی زعیم - مهندس سیدبهزاد موسوی - دکتر احمد رئیسی

نوبت چاپ: اول - ۱۳۹۹

مشخصات ظاهری: ۹۰ ص

قطع: رقعي

شمارگان: ۲۰۰

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۶۲۷-۶۴۵-۰

نشر: وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، معاونت بهداشتی با همکاری نشر ویراست

قیمت: رایگان

این راهنمای ترجمه نشریه مشترک سازمان خواربار و کشاورزی ملل متحده و سازمان جهانی بهداشت است. مسئولیت محتوا یا صحت ترجمه با مترجمین است. نسخه اصلی انگلیسی نسخه مرجع می‌باشد.

FAO and WHO. 2014. The international code of conduct on pesticide management. Rome, Food and Agriculture Organization of United Nations and Geneva, World Health Organization.

فهرست مطالب

۵.....	پیشگفتار مدیرکل سازمان خواربار و کشاورزی ملل متحد .....
۹.....	پیشگفتار مدیرکل سازمان جهانی بهداشت .....
۱۳.....	ماهه ۱ اهداف نظامنامه .....
۱۷.....	ماهه ۲ اصطلاحات و تعاریف .....
۲۹.....	ماهه ۳ مدیریت آفتکش .....
۳۵.....	ماهه ۴ آزمایش آفتکش‌ها .....
۳۹.....	ماهه ۵ کاهش خطرات زیست محیطی و بهداشتی .....
۴۷.....	ماهه ۶ الزامات نظارتی و فنی .....
۵۳.....	ماهه ۷ دسترسی و استفاده .....
۵۵.....	ماهه ۸ توزیع و تجارت .....
۶۱.....	ماهه ۹ تبادل اطلاعات .....
۶۵.....	ماهه ۱۰ برچسب زدن، بسته‌بندی، انبار کردن و دفع .....
۶۹.....	ماهه ۱۱ تبلیغات .....
۷۵.....	ماهه ۱۲ نظارت و رعایت نظامنامه .....
۷۹.....	ضمیمه ۱ سازوکارهای بین‌المللی مربوط به نظامنامه در زمینه مدیریت مواد شیمیایی، حفاظت از محیط‌زیست و سلامت، توسعه پایدار و تجارت بین‌الملل .....
۸۳.....	منابع .....

پیشگفتار مدیرکل سازمان خواربار و کشاورزی ملل متحد جوزه گرازیانو دا سیلوا

این چهارمین نسخه از نظام نامه بین‌المللی رفتار در مدیریت آفت‌کش‌ها است که هیات حاکم سازمان خواربار و کشاورزی ملل متحد از سال ۱۹۸۵ تصویب کرده است. این نظام نامه چارچوبی را فراهم می‌کند که سازمان‌های دولتی مسئول، بخش خصوصی، جامعه مدنی و سایر ذینفعان را در مورد بهترین روش‌های مدیریت آفت‌کش‌ها، در طول چرخه زندگی آن راهنمایی می‌کند. ساختار کلی نظام نامه تغییر نکرده است و همه جوانب مدیریت آفت‌کش‌ها را از تولید تا دفع در بر می‌گیرد.

این نسخه، که در ژوئن ۲۰۱۳ توسط سی و هشتمین کنفرانس سازمان خواربار و کشاورزی ملل متحد به تصویب رسید، آفت‌کش‌های بهداشتی و کنترل ناقلین را نیز شامل می‌شود تا دامنه نظام نامه را فراتر از آفت‌کش‌های کشاورزی قرار دهد. در این نسخه توجه بیشتری به جنبه‌های سلامت و زیست‌محیطی آفت‌کش‌ها شده، تعدادی از تعاریف و اصطلاحات نیز به روزرسانی شده و راهنمایی‌ها در چندین زمینه فنی، با پیشرفت در مدیریت بین‌المللی مواد شیمیایی، مطابقت داده شده است.

نظام نامه جدید با رویکرد توجه بیشتر به افزایش تولید مواد غذایی ضمن حفظ و تقویت منابع طبیعی، که این تولید به آن بستگی دارد، تدوین شده است. اکوسیستم‌های سالم تولید بیشتری می‌کنند، از آفات و بیماری‌ها در سطوح قابل قبول جلوگیری می‌کنند و در برابر شوک‌ها مقاومت می‌نمایند. چارچوب استراتژیک جدید سازمان خواربار و کشاورزی ملل متحده حمایت از تولید پایدار کشاورزی به عنوان یکی از اهداف راهبردی آن است. نظام نامه جدید جزء لاینفک این هدف، در حوزه مدیریت آفات و بیماری‌ها بوده و به معنای کاربرد مدیریت تلفیقی آفات است که با موفقیت باعث کاهش استفاده از آفتکش‌ها، بهبود عملکرد و کیفیت مواد غذایی و درآمد میلیون‌ها کشاورز شده است.

دسترسی کشاورزان به منابع محلی مواد کاشت و بذر با کیفیت و مناسب تسهیل می‌کند تا از شیوع آفات و بیماری‌ها جلوگیری شود. محافظت از خاک و برخورداری محصولات کشاورزی از مواد مغذی و در دسترس بودن آب، باعث تولید گیاهان سالم‌تر و مقاوم‌تر در برابر حملات آفات و بیماری‌ها می‌شود. همانگونه که در نشریه سازمان خواربار و کشاورزی ملل متحده Save and منعکس شده است، چنین رویکردهای جامعی، به کاهش اتكا به آفتکش‌ها و سایر مداخلات خارجی با اثربخشی اقتصادی،

بهداشتی و زیست‌محیطی برای کشاورزان و مصرف‌کنندگان کمک می‌کند.

نظام نامه بین‌المللی رفتار در مدیریت آفت‌کش‌ها یک چارچوب داوطلبانه است که توسط اعضای سازمان خواربار و کشاورزی ملل متحد تأیید شده و از سوی انجمن‌های صنعت آفت‌کش‌ها و سازمان‌های جامعه مدنی پشتیبانی می‌شود. این نظام نامه مکمل ابزارهای قانونی مانند کنوانسیون روتردام در مورد رویه موافقت قبلی مقدماتی برای برخی از مواد شیمیایی خطرناک و آفت‌کش‌ها در تجارت بین‌المللی؛ کنوانسیون استکلهلم در مورد آلاینده‌های آلی پایدار؛ و کنوانسیون بازل در مورد کنترل نقل و انتقالات برون‌مرزی پسماندهای خطرناک و دفع آن‌ها؛ و هم‌چنین مکانیزم‌های داوطلبانه مانند رویکرد استراتژیک به مدیریت بین‌المللی مواد شیمیایی است.

آفت‌کش‌ها گروه مهمی از مواد شیمیایی هستند که به مدیریت دقیق نیاز دارند. من کلیه کسانی را که با مدیریت آفات و آفت‌کش‌ها سروکار دارند، تشویق می‌کنم که از این سند به عنوان مرجع راهنمای طراحی سیاست‌ها، متون قانونی و رویکردهای فنی خود استفاده کنند. مشارکت ما با سازمان جهانی بهداشت و برنامه محیط‌زیست ملل متحد و همکاری نزدیک ما با بخش

خصوصی و جامعه مدنی مناسبت و تأیید گستردہ کار را در این زمینه تقویت می کند.

امیدوارم با اجرای مؤثر نظام نامه جدید بین المللی رفتار در مدیریت آفت کش ها بتوانیم ضمن کاهش خطرات آفت کش ها برای سلامت و محیط زیست، شاهد افزایش بهره وری، پایداری و معیشت کشاورزان در همه جای دنیا باشیم.

جوزه گرازیانو دا سیلوا
مدیر کل سازمان خواربار و کشاورزی ملل متحد

پیشگفتار مدیرکل سازمان جهانی بهداشت مارگارت چن

در یکصد و سی و چهارمین جلسه هیئت اجرایی سازمان جهانی بهداشت، نظام نامه بین‌المللی رفتار در مدیریت آفت‌کش‌ها بررسی شد. این نظام نامه معیارهای داوطلبانه برای همه نهادها و اشخاصی را ارائه می‌دهد که در گیر یا در ارتباط با مدیریت آفت‌کش‌ها در طول چرخه زندگی آن هستند. هدف اصلی نظام نامه به حداکثر رساندن مزایای آفت‌کش‌ها در کنترل مؤثر آفات بهداشتی و کشاورزی و در عین حال محافظت از سلامت انسان و جانوران و محیط‌زیست از اثرات مضر آن‌ها است.

این نظام نامه برای استفاده در چارچوب قوانین ملی طراحی شده است و مسئولیت مشترک بسیاری از بخش‌ها و نیاز به یک همکاری مشترک را توصیف می‌نماید؛ نیاز به تقویت ظرفیت برای اجرای نظام نامه را تأکید می‌کند؛ و معیارهای رفتاری برای مدیریت آفت‌کش‌ها را توصیف می‌نماید. این نظام نامه مکمل ابزارهای قانونی برای مدیریت مواد شیمیایی است.

نظام نامه بین‌المللی رفتار در مدیریت آفت‌کش‌ها اولین بار توسط سازمان خواربار و کشاورزی ملل متحده در سال ۱۹۸۵ تدوین شد. نسخه فعلی نظام نامه، مصوب سی و هشتمین کنفرانس سازمان خواربار و کشاورزی ملل متحده در ژوئن ۲۰۱۳، از طریق همکاری مشترک سازمان جهانی بهداشت و سازمان خواربار و کشاورزی ملل متحده در زمینه مدیریت آفت‌کش‌ها تدوین شده است، و برای گسترش دامنه آن، فراتر از آفت‌کش‌های کشاورزی، شامل آفت‌کش‌های بهداشتی و مبارزه با ناقلین نیز شده است. و اکنون در حوزه بهداشت، با فراخواندن کشورها برای شناسایی و در صورت لزوم حذف آفت‌کش‌های با مخاطرات بسیار زیاد، بر کاهش خطر تمرکز دارد؛ به گروههای آسیب‌پذیر مانند کودکان، زنان و افراد مبتلا به اچ ای وی/ایدز توجه ویژه‌ای داشته و بر به حداقل رساندن استفاده از آفت‌کش‌ها تأکید می‌کند؛ و استفاده از مدیریت تلفیقی ناقلین برای کنترل بیماری‌های ناقل زاد را قویاً توصیه می‌نماید.

این نظام نامه به عنوان یک چارچوب راهنمای برای تقویت ظرفیت کشورهای در حال توسعه در راستای نظارت، ارزیابی و کنترل مؤثر آفت‌کش‌ها از جمله آفت‌کش‌های بهداشتی، در حوزه‌های تجاری و کاربردی استفاده می‌شود.

سازمان جهانی بهداشت، تمامی کشورها و سایر ذینفعان را به همکاری و تبادل اطلاعات به منظور غلبه بر محدودیت منابع و ایجاد ظرفیت موردنیاز ترغیب می‌کند. سازمان خواربار و کشاورزی ملل متحد و سازمان جهانی بهداشت به عنوان دو سازمان شریک، تلاش‌های خود را برای همکاری نزدیک با سایر شرکای سازمان ملل متحد، بخش خصوصی و جامعه مدنی برای افزایش آگاهی و ایجاد ظرفیت برای اجرای مؤثر نظامنامه در کشورهای در حال توسعه تقویت خواهند کرد.

مارگارت چن

مدیرکل سازمان جهانی بهداشت

۱ ماده

اهداف نظام نامه

۱-۱ اهداف این نظام نامه، ایجاد معیارهای داوطلبانه رفتاری برای کلیه اشخاص دولتی و خصوصی است که با مدیریت آفت‌کش‌ها درگیر یا در ارتباط هستند، به‌ویژه در مواردی که قانون ملی ناکافی است یا قانونی برای مدیریت آفت‌کش‌ها وجود ندارد.

۲-۱ مخاطبین این نظام نامه شامل دولتها، سازمان‌های بین‌المللی، صنعت آفت‌کش‌ها، صنعت سمپاش‌ها، فروشنده‌گان آفت‌کش‌ها، عاملان کنترل آفات، صنایع غذایی و سایر صنایعی است که از آفت‌کش‌ها استفاده می‌کنند یا به نحوی با آن ارتباط دارند، و نیز استفاده کننده‌گان از آفت‌کش‌ها، گروه‌های حامی منافع عمومی مانند گروه‌های محیط‌زیست، گروه‌های مصرف کننده‌گان و اتحادیه‌های صنفی.

۳-۱ این نظام نامه، به عنوان مبنایی برای استفاده در چارچوب مقررات ملی طراحی شده است که به موجب آن اشخاص ذی‌ربط مخاطب این نظام نامه می‌توانند تعیین نمایند که آیا اقدامات

پیشنهادی خود و یا عمل دیگران، اقدامات قابل قبولی است.

۴-۱ این نظام نامه، مسئولیت مشترک بخش‌های بسیاری از اجتماع را برای همکاری با یکدیگر بیان می‌کند، به‌طوری‌که مزایای حاصل از استفاده ضروری و قابل قبول آفت‌کش‌ها، بدون تأثیرات منفی قابل توجه بر سلامت انسان و جانوران و یا محیط‌زیست، به دست آید. برای این منظور، در این نظام نامه تمام موارد ارجاع شده به یک دولت یا دولتها به‌طور مساوی برای گروه‌های منطقه‌ای دولتها، در مواردی که در حوزه صلاحیت آن‌ها قرار دارند، اعمال می‌شوند.

۵-۱ این نظام نامه، نیاز به یک همکاری مشترک، بین دولتهای صادرکننده آفت‌کش‌ها و کشورهای واردکننده، به منظور ارتقاء شیوه‌هایی که خطرات احتمالی بهداشتی و زیست‌محیطی مرتبط با آفت‌کش‌ها را به حداقل می‌رساند، و در عین حال اطمینان از استفاده مؤثر از آن‌ها را حاصل می‌نماید، تأمین می‌کند.

۶-۱ این نظام نامه بر آموزش‌های مرتبط، در تمام سطوح مناسب، به عنوان یک ضرورت اساسی در اجرا و رعایت مفاد آن تأکید دارد. بنابراین، مخاطبین این نظام نامه، باید به فعالیت‌های مرتبط آموزشی و ظرفیت‌سازی در خصوص هر ماده از این نظام نامه

اولویت زیادی بدھند.

۷-۱ معیارهای رفتاری مندرج در این نظام نامه:

۱-۷-۱ شیوه‌های تجاری مسئولانه و پذیرفته شده را تشویق می‌نماید؛

۲-۷-۱ به کشورهایی که هنوز کنترل نظارتی در مورد کیفیت و مناسب بودن محصولات آفت‌کش موردنیاز در آن کشور را ایجاد نکرده‌اند، کمک می‌کند، و استفاده بهینه و کارآمد از این محصولات، و خطرات بالقوه ناشی از استفاده از آن‌ها را موردنوجه قرار می‌دهد.

۳-۷-۱ شیوه‌هایی که با هدف به حداقل رساندن عوارض جانبی آفت‌کش‌ها روی انسان، حیوانات و محیط‌زیست، خطرات آن‌ها را در طول چرخه زندگی آفت‌کش‌ها کاهش می‌دهد، و جلوگیری از مسمومیت‌های تصادفی ناشی از کار کردن، انبار کردن، حمل و نقل، استفاده و یا دفع، و همچنین حضور باقیمانده سوم آفت‌کش در مواد غذایی و خوراک، نیز موردنوجه قرار می‌دهد.

۴-۷-۱ از کاربرد آفتکش‌ها به‌طور مؤثر و کارآمد و به‌گونه‌ای که به توسعه کشاورزی پایدار، بهداشت انسان، حیوانات و محیط‌زیست کمک می‌کند، اطمینان حاصل می‌نماید؛

۵-۷-۱ رویکرد "چرخه زندگی" را برای مدیریت آفتکش‌ها می‌پذیرد تا همه جنبه‌های اصلی مربوط به اختراع، ثبت، تولید، تجارت، بسته‌بندی، برچسب زدن، توزیع، انبار کردن، حمل و نقل، کاربرد، سمپاشی، دفع و پایش آفتکش‌ها و باقی‌مانده آن‌ها، و همچنین مدیریت پسماندهای آفتکش‌ها و ظروف آن‌ها را در برگیرد.

۶-۷-۱ در راستای ارتقاء مدیریت تلفیقی آفات و ناقلین طراحی شده‌اند.

۷-۷-۱ مشارکت در تبادل اطلاعات و توافق‌های بینالمللی منعکس شده در ضمیمه ۱، به‌ویژه عهدنامه روتردام، در مورد روش رضایت قبلى آگاهانه برای برخی از مواد شیمیایی خطرناک و آفتکش‌ها در تجارت بینالمللی، را ترویج می‌نماید(۱).

۲ ماده

اصطلاحات و تعاریف

در راستای اهداف این نظام‌نامه:

آفت به معنای هرگونه، نژاد یا بیوتیپ گیاه، حیوان یا عامل بیماری‌زا است که به گیاهان و محصولات گیاهی، مواد یا محیط آسیب می‌رسانند و شامل ناقلين انگل یا عوامل بیماری‌زا انسان و حیوان و نیز حیواناتی است که باعث ایجاد مزاحمت در بهداشت عمومی می‌شود.

آفت‌کش به معنای هر ماده یا ترکیبی از مواد شیمیایی یا مواد بیولوژیک که برای دفع یا کنترل آفات یا تنظیم رشد گیاهان استفاده می‌شود.

آفت‌کش به‌شدت محدودشده به معنای آفت‌کشی است که آخرین اقدام نظارتی، تقریباً همه‌ی کاربردهایش را به منظور حفظ سلامتی انسان و محیط‌زیست ممنوع کرده است، اما برخی کاربردهای خاص آن مانع ندارد. این مسئله شامل آفت‌کشی

است که عملاً همه‌ی کاربردهایش، دیگر تأیید نمی‌شود، یا صنعت آن را از بازار بومی جمع کرده است، یا دیگر آن را در فرآیند اخذ مجوز بومی در نظر ندارد، و یا اینکه سند روشنی وجود دارد که نشان می‌دهد چنین کاری انجام شده است تا از سلامت انسان یا محیط‌زیست حفاظت شود.

آفت‌کش غیرمجاز به معنای آفت‌کشی است که براساس آخرین تصمیم اداره مسئول ثبت، همه کاربردهای آن ممنوع شده است تا از سلامت انسان یا محیط‌زیست محافظت شود. این واژه شامل آفت‌کشی نیز می‌شود که برای اولین بار نتوانسته مجوز ثبت بگیرد، یا تولیدکننده مربوطه، آن را از بازار کشور جمع کرده، و یا دیگر آن را در فرآیند اخذ مجوز در کشور در نظر ندارد، و یا سند روشنی وجود دارد که نشان می‌دهد چنین اقدامی انجام شده است تا از سلامت انسان یا محیط‌زیست حفاظت شود.

آفت‌کش‌های با مخاطره زیاد به معنای آفت‌کش‌هایی هستند که براساس طبقه‌بندی‌های پذیرفته شده بین‌المللی، مانند سیستم یکسان شده بین‌المللی طبقه‌بندی و برچسب زدن مواد شیمیایی، یا براساس طبقه‌بندی مخاطرات آفت‌کش‌ها، پیشنهادی سازمان جهانی بهداشت، یا فهرست آن‌ها در توافقنامه‌ها یا عهدنامه‌های بین‌المللی مربوطه، سبب بروز سطح بالایی از مخاطرات حاد یا

مزمن برای سلامتی انسان و یا محیط‌زیست می‌شوند. علاوه بر این، آفت‌کش‌هایی که به نظر می‌رسد در شرایط استفاده در یک کشور، آسیب جدی یا جبران‌ناپذیری به سلامتی یا محیط‌زیست وارد می‌کنند، ممکن است به عنوان آفت‌کش‌های با مخاطره زیاد شناسایی و با آن‌ها رفتار شود.

اپراتور کنترل آفات به معنای هر شخص یا شرکتی که به عنوان حرفه اقدام به کاربرد آفت‌کش‌ها می‌کند.

بازاریابی به معنای فرآیند کلی ترویج محصول، از جمله تبلیغات، ارتباط‌های عمومی و خدمات اطلاع‌رسانی و همچنین توزیع و فروش در بازارهای محلی یا بین‌المللی است.

بازرگان به معنای هر شخصی که مشغول تجارت است، از جمله صادرات، واردات و توزیع داخلی.

باقیمانده به معنای وجود هر ماده مشخصی درون یا روی مواد غذایی، محصولات کشاورزی، و سایر کالاهای خوراک دام، و همچنین در محیط‌زیست، از جمله خاک، هوا و آب، ناشی از استفاده از آفت‌کش‌ها است. این اصطلاح شامل مشتقات یک آفت‌کش، از جمله محصولات تبدیلی، متابولیت‌ها، محصولات

تجزیه شده، محصولات واکنش و ناخالصی‌هایی است که از نظر سم‌شناسی یا اکتوکسیولوژیکی در نظر گرفته می‌شوند. این اصطلاح، بقایایی از منابع ناشناخته یا غیرقابل اجتناب (مانند آلودگی محیط‌زیست) و همچنین مصارف شناخته شده و مجاز شیمیایی را نیز شامل می‌شود.

برابری به معنای تعیین مشابهت‌های ناخالصی و مشخصات سم‌شناسی و همچنین تشابه ویژگی‌های فیزیکی و شیمیایی مواد تکنیکال ظاهراً مشابه که توسط تولیدکنندگان مختلف تدارک می‌شوند، برای تعیین آنکه آیا آن‌ها خطرهای مشابهی را به همراه خواهند داشت.

برچسب به معنای اطلاعات نوشته شده چاپی یا گرافیکی الصاق شده روی و یا ضمیمه شده به ظروف آفت‌کش یا جعبه خارجی یا بسته‌بندی خرده‌فروشی آن است.

بسته‌بندی به معنای ظرف، به همراه بسته‌بندی محافظه مورداستفاده برای حمل محصولات آفت‌کش، برای عرضه عمده‌فروشی یا خرده‌فروشی به مصرف‌کننده است.

بسته‌بندی مجدد به معنای انتقال آفت‌کش از هر بسته تجاری

مجاز به سایر ظروف (معمولًاً کوچک‌تر) برای فروش بعدی است.
تبليغات به معنای ترويج فروش و استفاده از آفت‌کش‌ها از طريق نشریات، رسانه‌های الکترونیکی، علائم، عرضه کردن، هدایا، نمایش‌های ترويجی یا تبلیغات گفتاري است.

تجهيزات حفاظت فردی به معنای هر نوع لباس، مواد یا وسایلی که از قرار گرفتن در معرض آفت‌کش‌ها در حین استفاده محافظت می‌کند. در چارچوب نظامنامه رفتار، اين تجهيزات شامل آن‌هایی است که اختصاصاً برای محافظت فردی ساخته شده و همچنانی لباس‌هایی هستند که برای سمپاشی اختصاص داده شده‌اند.

توزيع به معنای فرآيندي است که در طی آن آفت‌کش از طريق مسیرهای تجاري به بازارهای محلی یا بین‌المللی عرضه می‌شود.

توليدكننده به معنای يك شركت یا نهاد ديگر در بخش دولتی یا خصوصی (از جمله يك فرد) که اشتغال (اعم از مستقييم یا از طريق نمایندگی یا نهاد تحت کنترل یا تحت قرارداد با آن) به توليد ماده اوليه آفت‌کش، فرمولاتسيون و يا محصول آن دارد.

ثبت آفت‌کش به معنای فرآيندي است که طی آن سازمان مسئول کشوری یا منطقه‌اي، بعد از ارزیابی اطلاعات علمي، فروش

و موارد مصرف آفت‌کش را تأیید می‌کند، اطلاعاتی که نشان می‌دهند کاربرد آفت‌کش برای اهداف موردنظر مؤثر بوده و برای سلامتی انسان، حیوان یا محیط‌زیست، در شرایط استفاده در کشور یا منطقه، خطر غیرقابل قبولی ندارد.

چرخه زندگی به معنای تمام مراحلی است که ممکن است یک آفت‌کش از مرحله تولید تا دفع و تجزیه در محیط پس از استفاده یا از بین بردن محصول استفاده نشده طی نماید. چرخه زندگی شامل ساخت، فرمولاسیون، بسته‌بندی، توزیع، ذخیره‌سازی، حمل و نقل، استفاده و دفع نهایی یک آفت‌کش و یا ظرف آن است.

حد مجاز باقی‌مانده به معنای حداقل غلظت باقیمانده آفت‌کش است که به‌طور قانونی مجاز در نظر گرفته شده، یا تشخیص داده شده، و در یک ماده غذایی یا کالای کشاورزی یا مواد خوراک دام، قابل قبول شناخته شده است.

حمایت از محصول به معنای مدیریت مسئولانه و اخلاقی یک محصول آفت‌کش از کشف آن تا استفاده نهایی و پس از آن است.

خدمات ترویج به معنای نهادهایی در یک کشور است که وظیفه انتقال اطلاعات، راهنمایی‌های فنی و آموزش بهبود شیوه‌های

کشاورزی از جمله تولید، کار، نگهداری و بازاریابی کالاهای کشاورزی را بر عهده دارند.

خطر به معنای احتمال و شدت اثرات نامطلوب بر سلامت یا محیط‌زیست که متعاقب تماس با آفت‌کش و مخاطرات آن (ویژگی ذاتی) اتفاق می‌افتد است.

دفع به معنای هرگونه اقدامی است که برای بازیافت، خنثی‌سازی، از بین بردن یا جداسازی پسماندها و ظروف استفاده شده آفت‌کش‌ها و یا مواد آلوده به آن‌ها انجام شود.

سازمان بین‌المللی به معنای سازمان بین دولتی است که شامل سازمان ملل، دفاتر و برنامه‌های تخصصی زیرمجموعه سازمان ملل، بانک‌های توسعه و مراکز عضو CGIAR، نهادهای علمی بین‌المللی مانند CIPAC، SETAC و IUPAC است.

سازمان مسئول به معنای اداره یا اداره‌های دولتی است که مسئول نظارت بر مدیریت آفت‌کش‌ها و به‌طور کلی‌تر، مسئول اجرای قوانین مرتبط با آفت‌کش‌ها است.

سم به معنای ماده‌ای است که می‌تواند باعث ایجاد اختلال در

ساختار یا عملکرد، و در صورت جذب به مقدار کم توسط انسان، گیاهان یا حیوانات، منجر به بیماری، آسیب یا مرگ شود.

سمیت به معنای خاصیت فیزیولوژیکی یا بیولوژیکی است که ظرفیت یک ماده شیمیایی برای آسیب رساندن یا صدمه زدن به یک موجود زنده، به غیر از روش‌های مکانیکی، را تعیین می‌کند.

ظروف به معنای هر شیء که برای نگهداشتن محصول آفت‌کش استفاده می‌شود.

عملیات خوب کشاورزی در استفاده از آفت‌کش‌ها، شامل کاربرد آفت‌کش‌هایی است که به طور رسمی توصیه شده و از نظر ملی مجاز شناخته شده‌اند تا در شرایط واقعی ضروری، برای کنترل مؤثر و قابل اعتماد آفات بکار روند. این عملیات طیف وسیعی از کاربردهای آفت‌کش را در برمی‌گیرد تا بالاترین میزان مجاز و کمترین مقدار عملی باقیمانده را به جای بگذارد.

فرمولاسیون به معنای ترکیب مواد متفاوت به منظور سودمندسازی و تأثیرگذارتر نمودن آفت‌کش برای هدف موردنظر و با روش مصرف پیش‌بینی شده است.

فناوری تجهیزات به معنای هرگونه کمک فنی، تجهیزات، ابزار و یا ماشین‌آلاتی که برای استفاده از آفت‌کش‌ها استفاده می‌شود.

فناوری کاربرد به معنای رساندن فیزیکی به موجود هدف یا فرآیند پخش آفت‌کش در مکانی است که در آنجا موجود موردنظر با آفت‌کش در تماس قرار می‌گیرد.

کاربردهای بهداشتی آفت‌کش‌ها به معنای آفت‌کش‌هایی است که در کنترل آفات مهم بهداشتی استفاده می‌شوند. این‌ها شامل آفت‌کش‌های کنترل کننده ناقلین بیماری، آفت‌کش‌های خانگی و آفت‌کش‌های مورداستفاده در مصارف حرفه‌ای که توسط اپراتورهای کنترل آفات در خانه‌ها و مناطق عمومی استفاده می‌شوند، است.

گروه‌های آسیب‌پذیر به معنای افرادی شامل زنان باردار و شیرده، جنین، نوزادان و کودکان، سالمندان، مبتلایان به ایدز یا اچ ای وی، و کارگران و ساکنین منازل در صورت قرار گرفتن در معرض آفت‌کش‌ها در طولانی مدت است.

گروه حامی منافع عمومی به معنای (اما محدود به آن نیست) انجمن علمی، گروه کشاورزان، سازمان شهروندان، اتحادیه‌های

کارگری و سازمان‌های مردم‌نهاد محیط‌زیست، مصرف‌کننده و بهداشت است.

ماده افزودنی جنبی در فرمولاسیون به معنای هر ماده افزوده شده به محصول فرموله شده به جز ماده مؤثره.

ماده مؤثره به معنای بخشی از آفت‌کش که باعث کشتن آفت می‌شود.

محصول (یا **محصول آفت‌کش**) به معنای محصول فرموله شده (ماده فعال آفت‌کش و اجزای فرمولاسیون)، به صورتی که بسته‌بندی و فروخته می‌شود.

محیط‌زیست به معنای محیط اطراف، شامل آب، هوا، خاک و روابط متقابل آن‌ها و همچنین کلیه روابط بین آن‌ها و هر موجود زنده است.

مخاطره به معنای ویژگی ذاتی یک ماده، عامل یا موقعیت، با امکان بروز نتایج نامطلوب است. (برای مثال، ویژگی‌هایی که می‌توانند سبب اثرات مضر و یا آسیب به سلامت انسان، حیوان، محیط‌زیست و یا اموال شوند).

مدیریت آفت‌کش به معنای کنترل نظارتی و فنی کلیه جنبه‌های چرخه زندگی آفت‌کش، از جمله تولید (ساخت و فرمولاسیون)، صدور مجوز، واردات، توزیع، فروش، حمل و نقل، انبار کردن، استفاده و دفع آفت‌کش و ظروف آن‌ها، به منظور حصول اطمینان از ایمنی و کارآیی و به حداقل رساندن تأثیرات منفی بر سلامت و محیط‌زیست و در معرض قرار گرفتن انسان و حیوان است.

مدیریت تلفیقی آفات به معنای در نظر گرفتن دقیق کلیه روش‌های کنترل آفات و تلفیق آن‌هاست که مانع از رشد جمعیت آفات شده و آن را در سطحی که از نظر اقتصادی توجیه داشته باشد نگه می‌دارد، با به کارگیری آفت‌کش‌ها و سایر مداخلات در سطحی که خطر آن‌ها برای سلامتی انسان، حیوان یا محیط‌زیست کم یا حداقل باشد. مدیریت تلفیقی آفات بر رشد محصول سالم با کمترین اختلال در اکوسیستم‌های کشاورزی تأکید کرده و مکانیسم‌های کنترل طبیعی آفات را ترغیب می‌نماید.

مدیریت تلفیقی ناقلین به معنای فرایند تصمیم‌گیری منطقی برای استفاده بهینه از منابع کنترل ناقلین بیماری است. هدف مدیریت تلفیقی ناقلین بهبود اثربخشی، مقرر و به صرفه بودن، سلامتی اکوسیستم و پایداری مداخلات کنترل ناقلین، برای

کنترل بیماری‌های ناقل زاد است.

مسومیت به معنای بروز آسیب یا ناراحتی ناشی از سم است.

مشخصات فنی (Specification) به معنای پارامترها و معیارهای تعیین‌کننده شکل ظاهری و خصوصیات فیزیکی و شیمیایی ماده تکنیکال و آفت‌کش‌های فرموله شده، که مرتبط با نمایه‌های مخاطرات و خطر آن‌ها است.

مناقصه به معنای درخواست رسمی برای پیشنهادها برای تهیه آفت‌کش‌ها است.

ماده ۳

مدیریت آفت‌کش

۱-۳ دولتها مسئولیت کلی ساماندهی و نظارت بر قابلیت دسترسی، توزیع و استفاده از آفت‌کش‌ها در کشورهای خود را بر عهده دارند و باید منابع کافی را برای این تعهد اختصاص دهند. (۲).

۲-۳ صنعت آفت‌کش باید به عنوان معیاری برای تولید، توزیع، فروش و تبلیغات آفت‌کش‌ها از مفاد این نظامنامه پیروی کند. این امر به ویژه در کشورهایی که هنوز قادر به اجرای مؤثر طرح‌های نظارتی کافی و خدمات مشاوره‌ای نیستند، و یا ایجاد نکرده‌اند، بسیار مهم است.

۳-۳ دولتها، صنعت و اشخاص دیگری که مخاطبین این نظامنامه هستند باید از رعایت الزامات موافقت‌نامه‌های بین‌المللی مربوطه اطمینان حاصل کنند.

۴-۳ دولتهای صادرکننده آفت‌کش‌ها باید، تا حد امکان،

اطمینان حاصل کنند که در صادرات آفت‌کش‌ها ضوابط اقدامات تجاری خوب رعایت می‌شود بهویژه در تجارت با کشورهایی که هنوز برنامه‌های نظارتی کافی را ایجاد نکرده‌اند.

۵-۳ صنعت و بازارگانان آفت‌کش‌ها باید اقدامات زیر را در مدیریت آفت‌کش‌ها رعایت کنند. این امر بهویژه در کشورهایی که هنوز قادر به اجرای مؤثر طرح‌های نظارتی کافی و خدمات مشاوره‌ای نیستند، و یا ایجاد نکرده‌اند، بسیار مهم است:

۱-۵-۳ فقط آفت‌کش‌های با کیفیت، با بسته‌بندی و برچسب مناسب و متناسب با هر بازار خاص عرضه کنند (۳)؛

۲-۵-۳ در همکاری نزدیک با تدارک کنندگان آفت‌کش‌ها، از مفاد راهنمای FAO و WHO در زمینه تدارک و مناقصه‌ها بهخوبی پیروی کنند (۴،۵)؛

۳-۵-۳ به انتخاب فرمولاسیون مناسب آفت‌کش‌ها و به عرضه آفت‌کش‌ها در بسته‌بندی و با برچسب مناسب، به منظور به حداقل رساندن خطرات برای کاربران، مردم و محیط‌زیست توجه ویژه‌ای کنند؛

۴-۵-۴ با هر بسته آفت‌کش، اطلاعات و دستورالعمل‌های لازم را علاوه بر زبان رسمی کشور، به یک زبان دیگر و یا بیشتر و به شکلی مناسب، برای حصول اطمینان از استفاده مؤثر و به حداقل رساندن خطرات برای کاربران، مردم و محیط‌زیست ارائه کنند؛

۴-۵-۵ قادر به ارائه پشتیبانی فنی مؤثر، با حمایت کامل از محصول تا سطح کاربر نهایی باشند، از جمله این پشتیبانی‌ها می‌توان به ارائه مشاوره و اجرای سازوکارها برای مدیریت مؤثر آفت‌کش‌های استفاده نشده و سنواتی و ظروف خالی آفت‌کش‌ها اشاره کرد؛

۴-۵-۶ علاقه جدی به رهگیری محصول خود در طول چرخه زندگی آن، پیگیری کاربردهای عمدۀ و بررسی بروز هرگونه مشکل ناشی از استفاده از آن‌ها، به عنوان مبنای تشخیص نیاز به تغییر در برچسب، دستورالعمل استفاده، بسته‌بندی، فرمولاسیون یا دسترسی محصول، داشته باشند؛

۴-۶ باید از مصرف آفت‌کش‌هایی که کاربرد آن‌ها مستلزم استفاده از تجهیزات حفاظت فردی که ناراحت‌کننده، گران و یا به راحتی در دسترس نیستند، پرهیز شود، به‌ویژه در مورد استفاده‌های کم و محدود و کارگران مزروعه در آب‌وهوای گرم (۶).

۷-۳ کلیه نهادهای ذی‌ربط مخاطب این نظام‌نامه باید با هماهنگی، نسبت به تولید و انتشار مطالب آموزشی مرتبط و شفاف، از طریق کلیه رسانه‌های موجود به سازمان‌های ترویج، خدمات مشاوره کشاورزی و بهداشت، کشاورزان و مؤسسات کشاورزی، عاملان کنترل آفات، کارمندان بهداشت عمومی و نهادهای دیگر که در مورد مدیریت آفت‌کش‌ها مشاوره می‌دهند، اقدام نمایند. کاربران باید تشویق شوند که به دنبال موارد آموزشی باشند و قبل از کار با آفت‌کش‌ها و انجام عملیات سمپاشی و برای درک و رعایت بهتر، این موارد برایشان توجیه شود.

۸-۳ دولتها باید برای توسعه و ترویج استفاده از مدیریت تلفیقی آفات/ ناقلين، تلاش‌های هماهنگ را انجام دهند. بعلاوه، مؤسسات وام‌دهنده، آژانس‌های اهدافنده و دولتها باید از توسعه سیاست‌های ملی و بهبود مفاهیم و عملکرد مدیریت تلفیقی آفات/ ناقلين حمایت کنند. اين سیاست‌ها باید بر مبنای راهبردهایی باشد که مشارکت روزافزون کشاورزان (از جمله گروههای زنان)، عوامل ترویج و محققین مزرعه، نهادهای ذی‌ربط بهداشت و سایر بخش‌ها را ارتقاء دهد.

۹-۳ کلیه ذینفعان، از جمله کشاورزان و انجمن‌های کشاورزی، محققین مدیریت تلفیقی آفات/ ناقلين، نمایندگان ترویج، مشاوران

محصولات زراعی، صنایع غذایی، تولیدکنندگان آفت‌کش‌های بیولوژیک و شیمیایی و تجهیزات سمپاشی، عاملان کنترل آفات، کارمندان بهداشت، متخصصان محیط‌زیست و نمایندگان گروههای مصرف‌کننده و سایر گروههای ذینفع باید در توسعه و ارتقاء مدیریت تلفیقی آفات/ناقلین نقش فعال داشته باشند.

۱۰-۳ دولتها باید با حمایت سازمان‌های بین‌المللی و منطقه‌ای، آژانس‌های اهداکننده و صندوق‌های تحقیقاتی، پژوهش و تولید گزینه‌های جایگزین کم خطرتر از آفت‌کش‌های موجود را تشویق و حمایت کنند، از جمله: شیوه‌ها و عوامل کنترل بیولوژیک؛ آفت‌کش‌های غیر شیمیایی و روش‌های کنترل آفات؛ آفت‌کش‌هایی که خطر کمتری برای انسان، حیوان و محیط‌زیست دارند؛ تا آنجایی که مطلوب یا ممکن است اختصاصی عمل کنند؛ و پس از استفاده به اجزاء یا متابولیت‌های بی خطر تجزیه شوند.

۱۱-۳ دولتها و صنعت آفت‌کش‌ها و تجهیزات سمپاشی، باید استفاده از روش‌هایی از کاربرد آفت‌کش‌ها (۱۱، ۱۰، ۹، ۸، ۷) و تجهیزات سمپاشی (۱۶، ۱۵، ۱۴، ۱۳، ۱۲) که خطرات ناشی از آن‌ها را برای سلامتی انسان و حیوان و یا محیط‌زیست به حداقل می‌رساند، و کارآیی و مقرن‌به‌صرفه بودن آن‌ها را نیز بهبود می‌بخشد، توسعه داده و از آن حمایت نمایند و همچنین آموزش

عملی دوره‌ای را نیز در این خصوص انجام دهند (۱۷). صنعت تجهیزات سمپاشی نیز باید اطلاعات لازم در مورد نگهداری و استفاده صحیح از تجهیزات سمپاشی را در اختیار کاربران قرار دهد.

۱۲-۳ دولتها، صنعت آفت‌کش‌ها و سازمان‌های ملی و بین‌المللی باید برای توسعه و ارتقاء راهبردهای مؤثر در جلوگیری از بروز مقاومت آفات به آفت‌کش‌ها و مدیریت آن، به منظور افزایش عمر مفید آفت‌کش‌های با ارزش، و کاهش اثرات منفی مقاومت، همکاری کنند. در این امر باید تأثیر کاربرد آفت‌کش‌های کشاورزی بر بروز مقاومت در ناقلين بیماری‌ها و آفات مهم بهداشتی نیز در نظر گرفته شود (۱۸).

۱۳-۳ دولتهایی که برنامه‌های آن‌ها برای نظارت بر آفت‌کش‌ها به خوبی تدوین شده‌اند، باید تا حد امکان، کمک‌های فنی، از جمله آموزش، به سایر کشورها در زمینه توسعه ساختار و ظرفیت آن‌ها برای مدیریت آفت‌کش‌ها، در طول چرخه زندگی آن، ارائه دهند.

۴ ماده

آزمایش آفت‌کش‌ها

۱-۴ صنعت آفت‌کش‌ها باید:

۱-۱-۴ اطمینان حاصل کند که هر ماده آفت‌کش و محصول آن با استفاده از روش‌های شناخته شده و به اندازه کافی و مؤثر آزمایش می‌شوند تا به‌طور کامل ویژگی‌های ذاتی فیزیکی، شیمیایی یا بیولوژیکی آن، اثربخشی (۱۹، ۲۰)، رفتار، سرنوشت، مخاطره و خطر آن (۲۱، ۲۲)، با توجه به کاربردها و شرایط مختلف پیش‌بینی شده در مناطق یا کشورهای مورداستفاده، ارزیابی شود؛

۲-۱-۴ اطمینان حاصل کند که چنین آزمایش‌هایی مطابق با روش‌های تحقیقاتی مناسب، دستورالعمل‌های بهینه آزمایی و شیوه‌های آزمایشی (۲۳) انجام می‌شود؛

۳-۱-۴ نسخه‌ها یا خلاصه‌ای از گزارش‌های اصلی چنین آزمایش‌هایی را برای ارزیابی توسط مقامات مسئول دولت، در کلیه کشورهایی که قرار است آفت‌کش برای فروش یا استفاده ارائه

شود، تهیه کند. در صورت ارائه ترجمه مدارک، صحت آن‌ها باید تأیید شود؛

۴-۱-۴ اطمینان حاصل نماید که کاربرد پیشنهادی، مندرجات برچسب و دستورالعمل‌ها، بسته‌ها، برگه داده‌های ایمنی، نشریات فنی و تبلیغات، واقعاً منعکس‌کننده نتیجه این آزمون‌ها و ارزیابی‌های علمی است؛

۴-۱-۵ بنا به درخواست هر کشور، روش‌های آنالیز مواد مؤثر، مواد افروزنی جنبی در فرمولاسیون، ناخالصی‌های مرتبط، یا فرمولاسیون تولیدی خود را ارائه و استانداردهای لازم آنالیز را نیز تأمین نماید؛

۴-۱-۶ مشاوره و کمک در آموزش کادر فنی درگیر در کار آنالیز مربوطه را ارائه نماید. فرمولاتورها باید با جدیت از این تلاش پشتیبانی کنند؛

۷-۱-۴ قبل از بازاریابی، آزمایش‌های باقیمانده آفت‌کش را، حداقل مطابق با قوانین غذایی (Codex Alimentarius) و رهنمودهای سازمان خواربار و کشاورزی ملل متحد، در مورد روش خوب آنالیز (۱۶) و داده‌های باقیمانده در محصولات (۱۷، ۱۸، ۱۹)،

به منظور فراهم آوردن مبنایی برای تعیین حد مجاز باقیمانده، انجام دهد (۲۰).

۲-۴ هر کشور باید برای تأیید و انجام کنترل کیفیت آفت‌کش‌های در معرض فروش یا صادرات، تعیین مقدار ماده (یا مواد) مؤثره و مناسب بودن فرمولاسیون آن‌ها، مطابق مشخصات فنی (specification) پیشنهادی سازمان خواربار و کشاورزی ملل متحد و سازمان جهانی بهداشت (۲۱) و یا براساس مشخصات فنی ملی (در صورت وجود)، به امکانات لازم دسترسی داشته باشد. در شرایطی که یک کشور قادر امکانات مناسب باشد، باید دسترسی به آزمایشگاه‌های سایر کشورها مورد توجه قرار گیرد.

۳-۴ سازمان‌های بین‌المللی و سایر نهادهای ذی‌ربط باید، با توجه به منابع در دسترس و براساس مبنای ملی یا منطقه‌ای، به ایجاد آزمایشگاه‌های آنالیز آفت‌کش‌ها و یا تقویت آزمایشگاه‌های موجود در کشورهای واردکننده کمک کنند. این آزمایشگاه‌ها باید به شکلی ساخته شوند که پایداری اقتصادی و فنی آن‌ها فراتر از محدوده کمک‌های سازمان‌های بین‌المللی و سایر نهادهای ذی‌ربط باشد. این آزمایشگاه‌ها باید از روش‌های تحقیقاتی مناسب و دستورالعمل‌های بهینه آزمایی استفاده نموده، تخصص لازم را داشته، و تجهیزات تحلیلی کافی و الزاماتی مانند مواد استاندارد

گواهی شده، حلال‌ها، شناساگرها و روش‌های تحلیلی مناسب و به‌روز را دارا باشند.

۴-۴ دولت‌های صادرکننده و سازمان‌های بین‌المللی باید در کمک به کشورهای در حال توسعه، در حوزه آموزش پرسنل و ارائه راهنمایی در مورد طراحی و انجام کارآزمایی، تفسیر و ارزیابی داده‌های آزمون، و تحلیل سود/ زیان نقش مؤثری داشته باشند. آن‌ها همچنین باید حداکثر دسترسی و استفاده کشورهای در حال توسعه، از ارزیابی مخاطرات و خطر آفت‌کش‌ها که توسط سازمان‌های مرتبط بین‌المللی، منطقه‌ای و ملی انجام پذیرفته است، تشویق نمایند.

۵-۴ صنعت آفت‌کش و دولت‌ها باید در زمینه نظارت‌های پس از ثبت آفت‌کش‌ها و انجام مطالعات پایش، برای تعیین سرنوشت آفت‌کش‌ها و اثرات بهداشتی و محیطی آن‌ها در شرایط کاربردی همکاری کنند (۳۱).

ماده ۵

کاهش خطرات زیستمحیطی و بهداشتی

۱-۵ دولتها باید:

۱-۱-۵ سیاست آفتکش‌ها و سیستم ثبت و کنترل آن‌ها را در امتداد نکات مندرج در ماده ۶ اجرا کنند؛

۲-۱-۵ به طور مرتب آفتکش‌های موجود در کشور، کاربردهای قابل قبول و در دسترس بودن آن‌ها را برای هر بخش از جامعه بررسی کنند و در صورت وجود شواهد علمی، بررسی‌های ویژه انجام دهند؛

۳-۱-۵ برنامه‌های مراقبت بهداشتی را برای کسانی که به صورت حرפה‌ای در معرض آفتکش‌ها قرار گرفته‌اند انجام داده و موارد مسمومیت را بررسی و همچنین ثبت نمایند؛

۴-۱-۵ راهنمایی و دستورالعمل‌ها را برای کارمندان بهداشت، پژوهشکان و کارکنان بیمارستان‌ها در مورد تشخیص و درمان

مسومیت با آفت‌کش‌ها و همچنین پیشگیری از مواجهه و مسمومیت، و گزارش و ثبت موارد ارائه دهنده؛

۵-۱-۵ مراکز محلی یا منطقه‌ای اطلاعات را باقابلیت دسترسی در تمام اوقات و در محل‌های استراتژیک، برای ارائه راهنمایی‌های فوری در مورد کمک‌های اولیه و درمان، ایجاد کنند (۳۳)؛

۶-۱-۵ تمام روش‌های ممکن را برای جمع‌آوری داده‌های معتبر و حفظ آمار در مورد اثرات بهداشتی آفت‌کش‌ها و موارد مسمومیت به کار برد و در صورت اقتضاء با بهره‌گیری از ابزارهای هماهنگ موجود، فرم‌های گزارش حوادث سلامت انسانی در مورد فرمولاسیون آفت‌کش‌های با مخاطرات بسیار زیاد را، به مرجع ملی تعیین شده عهدنامه روتردام (۳۴) ارسال نمایند. پرسنل آموزش‌دیده مناسب و منابع کافی، جهت حصول اطمینان از صحت اطلاعات جمع‌آوری شده را، نیز باید تأمین کنند؛

۷-۱-۵ اطلاعات کافی راجع به راهبردها و روش‌های مبارزه تلفیقی با آفات/ناقلین، اقدامات کاهش خطر آفت‌کش‌ها و همچنین طیف وسیعی از همه روش‌های موجود برای استفاده، شامل اطلاعات مربوط به مخاطرات، خطرات و تمهیدات لازم برای کاهش این موارد در صورت مواجهه یا بروز حادثه را، در اختیار

خدمات ترویج، خدمات مشاوره کشاورزی و بهداشت، کشاورزان و مؤسسات کشاورزی، عاملان مبارزه با آفات، کارمندان بهداشت و سایر مراکز ارائه مشاوره در مورد آفات یا ناقلین قرار دهنده؛

۸-۱-۵ با همکاری صنعت آفت‌کش‌ها، فروش آفت‌کش‌ها را به عموم مردم و از طریق فروشگاه‌های غیرتخصصی، به محصولات با مخاطره کم (طبقه‌بندی U سازمان جهانی بهداشت) و یا محصولات کم خطر که آماده استفاده بوده و به رقیق کردن و آماده‌سازی دیگر و همچنین به تجهیزات حفاظت فردی نیاز ندارند، محدود نمایند؛

۹-۱-۵ برای جلوگیری از آلودگی یا شناسایی اشتباه، نگهداری جداگانه آفت‌کش‌ها را از سایر کالاهای تجاری الزامی کنند و در صورت لزوم، به عنوان مواد خطرناک علامت‌گذاری شوند. باید تمام تلاش خود را در تبیین و اطلاع‌رسانی عمومی خطرات ناشی از نگهداری آفت‌کش‌ها و مواد غذایی در کنار هم معمول دارند؛

۱۰-۱-۵ تمام روش‌های ممکن را برای جمع‌آوری داده‌های معتبر، نگهداری آمارهای مرتبط با آلودگی محیط‌زیست و عوارض جانبی، و گزارش حوادث خاص مربوط به آفت‌کش‌ها به کار برد و در صورت اقتضاء، دولتها باید فرم‌های گزارش حوادث سلامت

انسانی، در مورد فرمولاسیون آفت‌کش‌های با مخاطرات بسیار زیاد، را به مرجع ملی تعیین شده عهدنامه روتردام (۳۴) ارسال نمایند. پرسنل آموزش دیده مناسب و منابع کافی، جهت حصول اطمینان از صحت اطلاعات جمع‌آوری شده را، نیز باید تأمین کنند؛

۱۱-۵ برنامه‌ای را برای پایش بقایای آفت‌کش‌ها در مواد غذایی، آب آشامیدنی، محیط‌زیست و اماكن مسکونی که مورد سمپاشی قرار گرفته‌اند اجرا نمایند.

۲-۵ حتی در جایی که برنامه نظارتی اجرا می‌شود، صنعت آفت‌کش باید:

۱-۲-۵ در ارزیابی منظم مجدد آفت‌کش‌ها که به بازار عرضه شده همکاری کند؛

۲-۲-۵ مراکز کنترل سم و پزشکان را در خصوص مخاطرات آفت‌کش‌ها، سمیت مواد مؤثره و سایر ترکیبات فرمولاسیون و از درمان مناسب مسمومیت با آفت‌کش‌ها مطلع سازد؛

۳-۲-۵ اطلاعات مربوط به اقدامات مناسب برای رفع نشت آفت‌کش یا سایر حوادث را در اختیار کاربران و مسئولان

محیط‌زیست قرار دهد؛

۴-۲-۵ تمام تلاش‌های معقول خود را برای مقابله با خطرات ناشی از آفتکش‌ها به کار برد؛

۴-۲-۵ فرمولاسیون‌های با سمیت کمتر عرضه کند؛

۲-۴-۲-۵ محصولات را در بسته‌های آماده برای استفاده عرضه کند؛

۳-۴-۲-۵ روش‌ها و تجهیزاتی را توسعه دهنده تا مواجهه با آفتکش را به حداقل رساند؛

۴-۴-۲-۵ در جایی که سیستم‌های مؤثر جمع‌آوری ظروف وجود دارد از ظروف قابل برگشت و قابل پر کردن مجدد، استفاده کند؛

۴-۲-۵ از ظروفی استفاده کند که برای کاربردهای دیگر مورد توجه نباشد، و در جایی که سیستم‌های جمع‌آوری این ظروف وجود ندارد، از برنامه‌هایی که از استفاده‌های بعدی ظروف

آفتکش جلوگیری می‌نماید، حمایت کند؛

۶-۴-۲-۵ از ظرفی استفاده کند که جلب نظر کودکان را ننموده و به راحتی توسط آن‌ها باز نشود، بخصوص در مورد آفتکش خانگی؛

۷-۴-۲-۵ از برچسب واضح و موّجّز استفاده کند.

۵-۲-۵ هنگامی که جابجای یا کاربرد آفتکش، علیرغم اعمال همه شرایط و محدودیت‌های استفاده، خطر غیرقابل قبولی را در پی داشته باشد، توقف فروش و فراخوان محصولات را در کوتاه‌ترین زمان ممکن اجرا نموده و دولت را مطلع نماید.

۳-۵ دولت و صنعت باید در زمینه کاهش بیشتر خطرات و از طرق ذیل همکاری نمایند:

۱-۳-۵ ترویج استفاده از تجهیزات حفاظت فردی که مناسب برای انجام کار موردنظر، متناسب با شرایط اقلیمی غالب و مقرر گشته باشد؛

**۲-۳-۵ تدارکات برای نگهداری ایمن آفت‌کش‌ها در سطح
عمده‌فروشی، خرده‌فروشی، انبار و مزرعه (۲۶، ۲۷)؛**

**۳-۳-۵ ایجاد خدمات برای جمع‌آوری و دفع بی‌خطر ظروف
استفاده شده و مقادیر کم باقیمانده آفت‌کش‌ها (۲۸)؛**

**۴-۳-۵ محافظت از تنوع زیستی و به حداقل رساندن اثرات
منفی آفت‌کش‌ها بر محیط‌زیست (آب، خاک و هوا) و موجودات
غیر هدف؛**

**۵-۳-۵ افزایش آگاهی و درک در بین مصرف‌کنندگان
آفت‌کش‌ها، در مورد اثرات سوء احتمالی آفت‌کش‌ها و اهمیت
راه‌های حفظ سلامت و محیط‌زیست؛**

**۴-۵ مخاطبین این نظام نامه باید ضمن در نظر گرفتن کلیه
حقایق موجود، مسئولیت در انتشار اطلاعات آفت‌کش‌ها و موارد
استفاده، خطرات و گزینه‌های دیگر را ترویج نمایند.**

**۵-۵ تولید‌کنندگان آفت‌کش‌ها و دولتها در کشورهای در حال
توسعه در جهت ایجاد تأسیسات تولید آفت‌کش با استاندارد
مناسب، باید در موارد زیر همکاری نمایند:**

۱-۵-۵ استانداردهای مهندسی و شیوه‌های اجرایی مناسب با ماهیت عملیات تولید و خطرات ناشی از آن را اتخاذ نموده و از داشتن تجهیزات حفاظتی مناسب اطمینان حاصل نمایند؛

۲-۵-۵ تمام اقدامات احتیاطی لازم را برای محافظت از کارگران، رهگذران، جوامع اطراف و محیطزیست انجام دهند؛

۳-۵-۵ از استقرار مکانی مناسب کارخانه‌های تولید آفتکش‌ها و همچنین فروشگاه‌های آن‌ها اطمینان حاصل کرده و پسمندها، گازها و پساب‌های آن‌ها را مطابق با مقررات ملی و منطقه‌ای، در صورت وجود، و یا براساس دستورالعمل‌های بینالمللی، پایش و کنترل نمایند؛

۴-۵-۵ روش‌های تضمین کیفیت را برای حصول اطمینان از مطابقت با استانداردهای مربوط به خلوص، عملکرد، پایداری و ایمنی حفظ کنند؛

ماده ۶

الزمات نظارتی و فنی**۱-۶ دولتها باید:**

۱-۶-۱ قوانین و سیاست‌های لازم را برای مدیریت آفت‌کش‌ها، بازاریابی و استفاده از آن‌ها در طول چرخه زندگی آفت‌کش ارائه کرده و مقررات لازم را برای هماهنگی و اجرای مؤثر آن‌ها، از جمله ایجاد خدمات مناسب آموزشی، مشورتی، ترویجی و مراقبت‌های بهداشتی وضع نمایند. در این راستا از راهنمایی سازمان خواروبار و کشاورزی ملل متحد و سازمان جهانی بهداشت در تنظیم مفاد قانونی لازم‌الاجرا استفاده نمایند. با انجام این کار، دولتها باید عواملی از جمله نیازهای محلی، شرایط اقتصادی و اجتماعی، سطح سعادت، شرایط آب و هوایی، در دسترس بودن و قیمت مناسب لوازم و ماشین‌آلات سمپاشی و تجهیزات حفاظت فردی را در نظر بگیرند؛

۲-۱-۶ همانگونه که توسط مشارکت بین‌المللی برای همکاری در خصوص کار کودکان در کشاورزی توصیه شده است، برای جلوگیری از کاربرد آفت‌کش‌ها توسط کودکان و فروش این مواد

به آن‌ها قانون تدوین نمایند. استفاده آفتکش‌ها توسط کودکان، باید در فهرست‌های ملی کار پر مخاطره، تحت کنوانسیون شماره ۱۸۲ سازمان بین‌المللی کار، در مورد اشکال بدتر کار کودکان، در کشورهایی که آن را تصویب کرده‌اند، درج شود؛

۳-۱-۶ برنامه‌های نظارتی، برای مثال از طریق صدور پروانه یا مجوز برای عاملان کنترل آفات ایجاد نمایند؛

۴-۱-۶ برنامه و سازوکارهای ثبت آفتکش‌ها را ایجاد کنند که از این طریق هر محصول آفتکش قبل از عرضه برای استفاده، ثبت شده باشد؛

۵-۱-۶ به عنوان بخشی از فرآیند ثبت و براساس کلیه داده‌ها و اطلاعات مربوطه در دسترس، خطر آفتکش را ارزیابی و در خصوص مدیریت خطر نصمیم گیری کنند (۲۱، ۲۲)؛

۶-۱-۶ به عنوان بخشی از فرآیند ثبت و برای هر آفتکشی که برای استفاده در کشاورزی ثبت شده است، اقدامات کشاورزی خوب، مطابق با تعریف نگاشته شده در ماده ۲، ایجاد کنند؛

۷-۱-۶ از اصول مشروحه در کتاب راهنمای تدوین و استفاده از

مشخصات فنی سازمان خواربار و کشاورزی ملل متحد و سازمان جهانی بهداشت در مورد آفت‌کش‌ها برای تعیین برابری استفاده کنند (۲۷)؛

۸-۱-۶ مزایای همکاری مشترک با سایر دولتها در ایجاد هماهنگ الزامات ثبت، روش‌ها و معیارهای ارزیابی آفت‌کش‌ها را (به صورت منطقه‌ای یا گروهی از کشورها)، با در نظر گرفتن دستورالعمل‌ها و معیارهای فنی مناسب بین‌المللی ترویج نموده، و در مواردی که ممکن است این استانداردها را در قوانین ملی یا منطقه‌ای لحاظ کنند (۳۲، ۳۳)؛

۹-۱-۶ ارزیابی مجدد را پذیرفته، و برای حصول اطمینان از تجدیدنظر منظم آفت‌کش‌ها، یک روش ثبت مجدد را ایجاد نمایند تا از این طریق اطمینان حاصل شود که در صورت وجود اطلاعات یا داده‌های جدید درباره عملکرد یا خطرات آفت‌کش، بتوان اقدامات کنترلی موردنیاز را سریع و مؤثر انجام داد؛

۱۰-۱-۶ مقررات مربوط به جمع‌آوری و ثبت داده‌های واردات، صادرات، تولید، فرمولاسیون، کیفیت و کمیت آفت‌کش‌ها را اصلاح نمایند؛

۱۱-۶ داده‌های واردات، صادرات، تولید، فرمولاسیون، کیفیت، کمیت و استفاده از آفت‌کش‌ها را به منظور ارزیابی اثرات احتمالی بر سلامتی انسان و حیوانات و یا محیط‌زیست، و نظارت بر روند استفاده از آفت‌کش‌ها برای مقاصد اقتصادی و اهداف دیگر، جمع‌آوری و ضبط نمایند؛

۱۲-۶ فقط در صورتی که سمپاش‌ها و تجهیزات حفاظت فردی، با استانداردهای تعیین شده، مطابقت دارند اجازه دهنده تا به بازار عرضه شوند (۹،۸،۵)؛

۱۳-۶ جعل و تجارت غیرقانونی آفت‌کش‌ها را از طریق همکاری‌های ملی بین سازمانی و بین دولتی و اشتراک اطلاعات کشف و کنترل نمایند؛

۱۴-۶ بقایای آفت‌کش‌ها در مواد غذایی را مطابق با توصیه‌های قوانین غذایی (Codex Alimentarius) پایش و نظارت کنند. در صورت عدم وجود استانداردهای Codex، باید از استانداردهای ملی یا منطقه‌ای استفاده شود. این کار باید به شکلی انجام شود که مطابق با الزامات تجارت جهانی بوده و منجر به ایجاد موانع فنی در تجارت نشود.

۲-۶ صنعت آفت‌کش‌ها باید:

۱-۶ یک ارزیابی واقعی به همراه داده‌های پشتیبان لازم در مورد هر محصول، از جمله داده‌های کافی برای پشتیبانی از ارزیابی خطر و اجازه تصمیم‌گیری در مورد مدیریت خطر ارائه دهد؛

۲-۶ به محض دسترسی به هرگونه اطلاعات جدید یا به‌روز شده‌ای که می‌تواند وضعیت نظارتی آفت‌کش‌ها را تغییر دهد آن را به مقامات نظارتی ملی ارائه دهد؛

۳-۶ اطمینان حاصل کند که ماده مؤثره و مواد همراه محصولات آفت‌کش که به بازار عرضه می‌شوند، از نظر هویت، کیفیت، خلوص و ترکیب، با اجزای محصول آفت‌کش ثبت شده، آزمایش شده، ارزیابی شده که از نظر سمیت و زیست‌محیطی پذیرفته شده‌اند، مطابقت دارد؛

۴-۶ اطمینان حاصل کند که ماده تکنیکال و فرمولاسیون آفت‌کش با استانداردهای ملی یا مشخصات فنی پیشنهادی سازمان خواروبار کشاورزی ملل متحد برای آفت‌کش‌های کشاورزی و مشخصات فنی سازمان جهانی بهداشت برای

آفتکش‌های بهداشتی، در صورت وجود، مطابقت دارد؛

۵-۲-۶ کیفیت و خلوص آفتکش‌های عرضه شده برای فروش را تأیید کند؛

۶-۲-۶ در صورت بروز مشکل در مورد آفتکش‌ها، اقدامات اصلاحی را داوطلبانه انجام داده و در صورت درخواست دولتها، به یافتن راه حل برای مشکلات کمک کند؛

۷-۲-۶ داده‌های واضح و دقیق در مورد صادرات، واردات، تولید، فرمولاسیون، فروش، کیفیت و کمیت آفتکش‌ها در اختیار دولتهاي ملي خود قرار دهد؛

۳-۶ سازمان‌های بینالمللی و آژانس‌های دوجانبه مرتبط، باید تشویق شوند تا به درخواست‌های کمک از کشورهای در حال توسعه، که هنوز امکانات و تخصص لازم برای مدیریت آفتکش‌ها و سیستم‌های کنترلی را ندارند، اولویت بالایی دهند.

۷ ماده

دسترسی و استفاده

۱-۷ مسئولان باید توجه ویژه‌ای به تدوین مقررات مربوط به دسترسی و استفاده از آفت‌کش‌ها داشته باشند. این موارد باید با سطح موجود آموزش و تخصص کاربر سازگار باشد. مؤلفه‌های تصمیم‌گیری در مورد دسترسی و استفاده از آفت‌کش‌ها بسیار متفاوت است و باید به اختیار هر دولت واگذار شود.

۲-۷ به هنگام تعیین خطر و میزان محدودیت متناسب با محصول، مقام مسئول باید نوع فرمولاسیون، روش کاربرد و موارد استفاده از آفت‌کش را در نظر بگیرد. دولتها، در صورت لزوم، باید از سیستم جهانی هماهنگ شده طبقه‌بندی و برچسب زدن مواد شیمیایی (GHS) یا طبقه‌بندی توصیه شده سازمان جهانی بهداشت به عنوان مبنایی برای اقدامات نظارتی خود استفاده نموده و مخاطرات محصول را با نمادهای شناخته شده خطر نشان دهند.

۳-۷ دسترسی به آفت‌کش‌ها ممکن است توسط مسئول ثبت، به روش‌های مختلف و مطابق با ارزیابی ملی خطرات ناشی از استفاده از آفت‌کش محدود شود. این تصمیم شامل عدم ثبت یک

محصول، ثبت مشروط، محدودیت دسترسی برای گروههای خاصی از کاربران، یا موارد خاص استفاده است.

۴-۷ دولتها و صنعت باید اطمینان حاصل کنند که همه آفت‌کش‌هایی که در دسترس عموم مردم قرار می‌گیرند، منطبق با توصیه‌های سازمان خواروبار و کشاورزی ملل متحده و سازمان جهانی بهداشت یا سایر دستورالعمل‌های مربوط به بسته‌بندی و برچسب زدن (۳) و مناسب با مقررات ملی یا منطقه‌ای، بسته‌بندی و برچسب‌گذاری شده‌اند.

۵-۷ در صورتی که براساس ارزیابی خطر آفت‌کش‌های با مخاطرات بسیار زیاد، اقدامات کاهش خطر یا شیوه‌های مناسب بازاریابی برای حصول اطمینان از برخورداری از محصول بدون خطر غیرقابل قبول برای انسان و محیط‌زیست کافی نباشد، ممنوعیت واردات، توزیع، فروش و خرید می‌تواند در نظر گرفته شود.

ماده ۸

توزیع و تجارت

۱-۸ دولتها باید:

۱-۸ برای تدوین قانون و اجرای رویه‌های صدور مجوز فروش آفت‌کش‌ها اقدام نمایند تا از توانایی افراد ذی‌ربط به ارائه مشاوره صحیح به کاربران در مورد کاهش خطر و همچنین استفاده بهینه و کارآمد از آفت‌کش اطمینان حاصل کنند؛

۲-۸ تا حد امکان و به جایگزینی خرید دولتی، فرآیند عرضه بازار- محور را تشویق نمایند، تا از این طریق پتانسیل انباشتگی آفت‌کش‌های مازاد را کاهش دهند. به هر حال، خرید آفت‌کش‌ها توسط دولتها، شرکت‌های وابسته به دولت، برنامه‌ها و سایر آژانس‌های مرتبط، باید براساس راهنمایی‌های سازمان خواروبار و کشاورزی ملل متحد و سازمان جهانی بهداشت انجام شود (۴، ۵)؛

۳-۸ اطمینان حاصل کنند که هرگونه یارانه یا اهداء تسهیلات منجر به استفاده بیش از حد یا غیرقابل قبول آفت‌کش نشود که ممکن است کاهش تمایل به استفاده از اقدامات جایگزین پایدار را

نیز در پی داشته باشد.

۲-۸ صنعت آفتکش باید:

۱-۲-۸ کلیه اقدامات لازم را برای حصول اطمینان از اینکه آفتکش‌هایی که در عرصه تجارت بینالمللی عرضه می‌شوند حداقل با:

۱-۲-۸ کنوانسیون‌های بینالمللی و منطقه‌ای یا مقررات ملی مطابقت دارند، انجام دهد؛

۲-۱-۲-۸ مشخصات فنی پیشنهادی سازمان خواربار و کشاورزی ملل متحد و سازمان جهانی بهداشت، در صورتی که تدوین شده باشند، مطابقت دارند، انجام دهد؛

۳-۱-۲-۸ اصول مندرج در سیستم جهانی هماهنگ شده طبقه‌بندی و برچسب زدن مواد شیمیایی (GHS) و دستورالعمل‌های سازمان خواربار و کشاورزی ملل متحد و سازمان جهانی بهداشت در مورد طبقه‌بندی و برچسب زدن مطابقت دارند، انجام دهد؛

۴-۱-۲-۸ قوانین و مقررات مربوط به بسته‌بندی، برچسب زدن و حمل و نقل، تعیین شده توسط سازمان ملل متحد در مورد حمل و نقل کالاهای خطرناک (۴۶)، و توسط سازمان‌های بین‌المللی ذی‌ربط با شیوه‌های خاص حمل و نقل هستند (به عنوان مثال IATA، IMO، RID، ADR و ICAO) مطابقت دارند انجام دهد؛

۲-۲-۸ اطمینان حاصل کند که آفت‌کش‌های تولید شده برای صادرات با الزامات کیفی و استانداردهای مشابه در مورد محصولات داخلی مطابقت دارند؛

۳-۲-۸ اطمینان حاصل کند که آفت‌کش‌های ساخته شده، یا فرموله شده، توسط شرکت‌های فرعی زیرمجموعه، شرایط و استانداردهای مناسب کیفی را دارد. این شرایط و استانداردها باید مطابق با الزامات کشور میزبان و شرکت مادر باشد؛

۴-۲-۸ آئیس‌های واردکننده، فرمولاتورهای ملی یا منطقه‌ای، و

---

2 International Air Transport Association; International Civil Aviation Organization; International Maritime Organization; Regulations concerning the international carriage of dangerous goods by rail; European Agreement concerning the international carriage of dangerous goods by road.

سازمان‌های تجاری مربوط به آن‌ها را به همکاری برای دستیابی به رویه‌های عادلانه و همچنین شیوه‌های بازاریابی و توزیع که خطرات ناشی از آفت‌کش‌ها را کاهش می‌دهد تشویق نموده و با مقام‌های مسئول برای رفع هرگونه اقدام غیراخلاقی در این صنعت همکاری کند؛

۵-۲-۸ تصدیق نماید در صورت لزوم، مصرف یک آفت‌کش که مطابق توصیه‌ها، خطری غیرقابل قبول برای سلامتی انسان و حیوان یا محیط‌زیست دارد، توسط تولیدکننده یا توزیع کننده جمع‌آوری و فراخوانده شده و بر همین اساس اقدام شود؛

۶-۲-۸ برای حصول اطمینان از خریدوفروش آفت‌کش‌ها توسط بازرگانان معتبر که ترجیحاً عضو سازمان تجاری شناخته شده هستند تلاش نماید؛

۷-۲-۸ اطمینان حاصل نماید که افراد ذی‌ربط در فروش آفت‌کش‌ها به میزان کافی آموزش دیده، مجوزهای مناسب دولتی را در اختیار داشته (در صورت وجود) و به اطلاعات کافی مانند برگه‌های اطلاعات ایمنی دسترسی دارند، تا بتوانند مشاوره لازم را در خصوص کاهش خطر و همچنین استفاده بهینه و کارآمد از آفت‌کش‌ها را به خریداران ارائه دهند؛

۸-۲-۸ متناسب با نیازهای ملی یا منطقه‌ای، گسترهای از اندازه‌ها و انواع بسته‌ها را برای مصارف کشاورزان مقیاس کوچک، مصارف خانگی و یا برای سایر کاربران محلی فراهم کند، تا ضمن کاهش خطرات از بسته‌بندی دوباره محصول در ظروف نامناسب و بدون برچسب جلوگیری شود؛

۹-۲-۸ نباید با آگاهی، آفت‌کش‌هایی را که برای استفاده توسط گروه‌های خاصی از کاربران محدودشده است، برای فروش به کاربران غیرمجاز عرضه کند؛

۳-۸ تهیه کنندگان آفت‌کش‌ها باید برای جلوگیری از خرید بیش از نیاز روش‌های مناسب را اتخاذ نموده و در قرارداد خرید موارد مربوط به انبار کردن، توزیع و خدمات دفع را لحاظ نمایند (۴،۵).

ماده ۹**تبادل اطلاعات**

۱-۹ دولتها باید:

۱-۹ تأسیس یا تقویت شبکه‌های تبادل اطلاعات در مورد آفت‌کش‌ها و مدیریت تلفیقی آفات/ناقلین را از طریق مؤسسات ملی، سازمان‌های بین‌المللی و منطقه‌ای و گروه‌های حامی منافع عمومی ترغیب نمایند؛

۲-۹ تبادل اطلاعات بین مقامات نظارتی و اجرایی را برای تقویت همکاری تسهیل کنند. اطلاعات مورد مبادله باید شامل موارد زیر باشد:

۱-۹ اقدامات انجام شده برای ممنوع یا محدود کردن آفت‌کش‌ها به دلیل محافظت از سلامت انسان یا محیط‌زیست، و اطلاعات تکمیلی در صورت درخواست؛

۲-۹ اطلاعات علمی، فنی، اقتصادی، نظارتی و قانونی در خصوص آفت‌کش‌ها از جمله سمشناسی، داده‌های زیست‌محیطی

و اینمنی؛

۳-۲-۹ دسترسی به منابع و تخصصهای مرتبط با فعالیتهای نظارتی آفتکشها؛

۴-۲-۹ موارد تقلب و قاچاق آفتکشها؛

۵-۲-۹ دادههای مربوط به مسمومیت و آلودگی محیط زیست؛

۲-۹ علاوه بر این، دولتها تشویق می‌شوند به:

۱-۲-۹ تدوین قانونی که دسترسی عمومی به اطلاعات مربوط به خطرات آفتکشها و روندهای نظارتی را امکان‌پذیر می‌کند، در حالی که از مالکیت معنوی محافظت می‌شود؛

۲-۲-۹ رویه‌های اداری برای تأمین شفافیت و تسهیل مشارکت مردم در فرایند نظارتی، ضمن رعایت ضوابط مالکیت معنوی؛

۳-۹ سازمان‌های بینالمللی باید از طریق منابع موجود، اطلاعات مربوط به آفتکشها را (از جمله راهنمایی در مورد روش‌های آنالیز)، از طریق تهیه استناد معیار، گزاره برگ‌ها، آموزش‌ها و سایر

روش‌های مناسب ارائه دهنده.

۴-۹ کلیه مخاطبین این نظام‌نامه باید:

۱-۴-۹ ضمن پشتیبانی از فرآیند تبادل اطلاعات، دسترسی به آن‌ها را تسهیل نمایند. از جمله این اطلاعات، مخاطرات و خطرهای آفت‌کش‌ها؛ باقیمانده آفت‌کش‌ها در مواد غذایی، آب آشامیدنی و محیط‌زیست؛ کاربرد آفت‌کش‌ها در محصولات غیرغذایی؛ مبارزه تلفیقی با آفات/ناقلين؛ کارآیی آفت‌کش‌ها؛ و گزینه‌های جایگزین برای آفت‌کش‌های با مخاطرات بسیار زیاد و اقدامات ناظارتی و سیاست‌های مربوطه به آن‌ها، می‌باشند؛

۲-۴-۹ همکاری بین گروه‌های حامی منافع عمومی، سازمان‌های بین‌المللی، دولتها و سایر ذینفعان را ترغیب نمایند تا اطمینان حاصل شود که کشورها اطلاعات موردنیاز خود را برای تحقق اهداف نظام‌نامه در اختیار دارند.

۱۰ ماده

برچسب زدن، بسته‌بندی، انبار کردن و دفع

۱-۱۰ همه ظروف آفت‌کش‌ها باید به‌طور واضح، مطابق با مقررات مربوطه یا سیستم جهانی هماهنگ شده طبقه‌بندی و برچسب زدن مواد شیمیایی (۴۵) و / یا رهنمودهای سازمان خواربار و کشاورزی ملل متحد و سازمان جهانی بهداشت در مورد برچسب زدن آفت‌کش‌ها (۳) برچسب‌گذاری شوند.

۲-۱۰ صنعت آفت‌کش‌ها باید از برچسب‌هایی استفاده کند که:

۱-۲-۱۰ با الزامات ثبت مطابقت داشته و شامل توصیه‌های مقام‌های ذی‌ربط در کشور فروش آفت‌کش باشد.

۲-۲-۱۰ در صورت لزوم، علائم و نمادهای مناسب را با کلمات هشداری و عبارات مخاطره و خطر، علاوه بر دستورالعمل‌های نوشتاری، هشدارها و اقدامات احتیاطی به زبان یا زبان‌های مناسب، در برداشته باشد؛

۳-۲-۱۰ با الزامات ملی برچسب زدن، یا در صورت عدم وجود

آن، با ضوابط سیستم جهانی هماهنگ شده طبقه‌بندی و برچسب زدن مواد شیمیایی، راهنمای سازمان خواربار و کشاورزی ملل متحد و سازمان جهانی بهداشت در مورد برچسب زدن آفتکش‌ها، و سایر الزامات مربوط به برچسب زدن بینالمللی مطابقت داشته باشد؛

۴-۲-۱۰ اخطار لازم در مورد استفاده مجدد از ظروف آفتکش و نیز دستورالعمل‌های شستشو و دفع ایمن ظروف آفتکش‌های استفاده شده را به زبان یا زبان‌های مناسب، در برداشته باشد.

۵-۲-۱۰ هر lot^۳ یا batch^۴ از محصول با شماره یا حروف مشخص شود به نحوی که بدون نیاز به مراجعه به کد اضافی قابل درک باشد؛

۶-۲-۱۰ تاریخ انتشار (ماه و سال)، شماره lot یا batch، تاریخ انقضا (متناسب محصول) را به‌وضوح نشان داده و حاوی اطلاعات مربوط به پایداری محصول در انبار باشد (۲۸)؛

۳-۱۰ صنعت آفتکش، با همکاری دولت، باید اطمینان حاصل کند که:

۳-بخشی یا تمام محموله‌ای که ممکن است بخشی از همه گروه‌های تولیدی را تشکیل دهد.

۴-مقدار مشخصی از مواد تولید شده در یک سری عملیات.

۱-۳-۱۰ اصول بسته‌بندی، انبار کردن و دفع آفت‌کش‌ها، با دستورالعمل‌ها یا مقررات سازمان خواربار و کشاورزی ملل متحد، سازمان جهانی بهداشت و برنامه محیط‌زیست ملل متحد (۴۷، ۴۹، ۵۰، ۳۵، ۳۴) یا سایر دستورالعمل‌های بین‌المللی، در حد مناسب، مطابقت دارد؛

۲-۳-۱۰ عملیات بسته‌بندی، یا بسته‌بندی مجدد، فقط در محل‌های دارای مجوز با استانداردهای ایمنی انجام شود. در محل‌هایی که مقام مسئول مربوطه در خصوص این‌که کارکنان ذی‌ربط به اندازه کافی در برابر خطرات سمی محافظت می‌شوند مجاب شده‌اند؛ و اقدامات کافی برای جلوگیری از آلودگی محیط‌زیست نیز وجود دارد؛ محصول نهایی به درستی بسته‌بندی شده و برچسب زده می‌شود؛ و این‌که محتوا با استانداردهای کیفی مربوطه مطابقت داشته باشد؛

۴-۱۰ دولتها باید اقدامات نظارتی لازم را برای ممانعت از بسته‌بندی مجدد یا ریختن آفت‌کش‌ها در ظروف مواد غذایی، آشامیدنی، خوراک دام یا سایر ظروف نامناسب، اتخاذ کنند و اقدامات تنبیه‌ی جهت جلوگیری مؤثر از چنین عملی را به‌شدت به اجرا در آورند.

۵-۱۰ دولت‌ها باید با کمک صنعت آفت‌کش‌ها و همکاری چند جانبه، صورت موجودی آفت‌کش‌های غیرقابل استفاده و سنواتی و ظروف استفاده شده را تهیه و برنامه عملیاتی را برای دفع آن‌ها تنظیم نمایند. در صورت آلوده بودن محل‌های نگهداری، نسبت به اصلاح مکان مربوطه (۴۰) اقدام و این فعالیت‌ها را ثبت نمایند.

۶-۱۰ دولت‌ها باید اطمینان حاصل کنند که دفع زباله‌های خطرناک آفت‌کش‌ها به شیوه‌ای سالم از نظر زیست‌محیطی و مطابق با مقررات ملی و منطقه‌ای، استانداردهای مربوطه بین‌المللی و توافق‌نامه‌های چندملیتی زیست‌محیطی، به‌ویژه کنوانسیون بازل، انجام شود.

۷-۱۰ صنعت آفت‌کش‌ها باید، با همکاری چند جانبه، در دفع هرگونه آفت‌کش ممنوعه یا سنواتی و ظروف استفاده شده، به شیوه‌ای سالم از نظر زیست‌محیطی، از جمله استفاده مجدد یا بازیافت، با حداقل خطر در مواردی که این اقدام‌ها تصویب شده و مناسب هستند، کمک کنند.

۸-۱۰ دولت‌ها، صنعت آفت‌کش‌ها، سازمان‌های بین‌المللی، جامعه کشاورزی و برنامه‌های کنترل ناقلين باید سیاست‌ها و شیوه‌هایی را اعمال نمایند که از تجمع آفت‌کش‌های سنواتی و ظروف استفاده شده جلوگیری شود (۳۶).

تبلیغات

۱-۱۱ دولت‌ها برای مدیریت تبلیغات آفت‌کش‌ها در رسانه‌ها باید قوانینی را تصویب و به اجرا درآورند تا از مطابقت تبلیغات با شرایط ثبت و برچسب آفت‌کش و دستورالعمل‌های استفاده و اقدامات احتیاطی، به‌ویژه موارد مربوط به نگهداری مناسب و استفاده از تجهیزات سمپاشی، تجهیزات حفاظت فردی مناسب و اقدامات احتیاطی ویژه برای گروه‌های آسیب‌پذیر و خطرات استفاده مجدد از ظروف، اطمینان حاصل نمایند (۴۵).

۲-۱۱ صنعت آفت‌کش باید اطمینان حاصل کند که:

۱-۲-۱۱ کلیه عبارات استفاده شده در تبلیغات از نظر فنی قابل توجیه هستند؛

۲-۲-۱۱ تبلیغات حاوی هیچ بیان یا نمایش تصویری که به‌طور مستقیم یا با دلالت، حذف، ابهام یا ادعای اغراق‌آمیز، احتمال گمراه نمودن خریدار را در پی داشته باشد، نیست، به‌خصوص با توجه به "ایمنی" محصول، ماهیت، ترکیب، مناسب بودن برای

استفاده، به رسمیت شناختن یا تصویب؛

۱۱-۳-۳ آفت‌کش‌هایی که به صورت قانونی محدود به استفاده توسط اپراتورهای آموزش‌دهید یا واجد مجوز شده‌اند، نباید در مجالات به غیر از آن‌هایی که برای چنین افرادی تهیه می‌شوند، تبلیغ شود، مگر اینکه دسترسی محدود به این آفت‌کش‌ها به‌وضوح و کامل نشان داده شود؛

۱۱-۴-۲ هیچ شرکت یا فردی در یک کشور به‌طور همزمان ماده مؤثره یا ترکیبات مختلف مواد مؤثره را با نام تجاری واحد به بازار عرضه نمی‌نماید؛

۱۱-۵-۲ تبلیغات، استفاده‌ای را غیر از مواردی که در برچسب تصویب شده تشویق نمی‌نماید؛

۱۱-۶-۲ موارد تبلیغاتی، توصیه‌های متناقض با تصمیمات نظارتی ملی را نداشته باشد؛

۱۱-۷-۲ در تبلیغات، از کاربرد استنباط‌های نابجا از نتایج پژوهش‌ها، نقل قول از متون فنی و علمی یا اصطلاحات علمی نادرست به عنوان توصیه‌های مبتنی بر علم در مواردی که محصول

این خصوصیات را ندارد پرهیز شده است؛

۸-۲-۱۱ ادعا در مورد ایمنی، از جمله عباراتی مانند "ایمن"، "بی‌ضرر"، "غیر سمی"، "سازگار با محیط‌زیست" یا "سازگار با مبارزه تلفیقی با آفات/ناقلین" در برچسب‌ها، نشریات یا سایر مطالب تبلیغاتی، با یا بدون عبارات مشروط مانند "هرگاه مطابق توصیه استفاده شود" نباید استفاده شود [با این وجود اشاره به استفاده در برنامه خاصی از مبارزه تلفیقی با آفات/ناقلین، در صورت ارزیابی و تأیید توسط مرجع نظارتی ممکن است بلامانع باشد]؛

۹-۲-۱۱ عباراتی در مورد مقایسه خطر، مخاطره یا "ایمنی" آفت‌کش‌های مختلف یا سایر مواد با یکدیگر بکار نرود؛

۱۰-۲-۱۱ در تبلیغات هیچ عبارت گمراه کننده‌ای درباره اثربخشی محصول بیان نشده است؛

۱۱-۲-۱۱ در تبلیغات هیچ تضمین یا ضمانت ضمنی، مانند "سود بیشتر با ..." یا "تضمين بازده بالا" داده نمی‌شود، مگر اینکه شواهد قطعی برای اثبات چنین ادعاهایی موجود باشد؛

۱۲-۱۱-۱۲ آگهی‌های تبلیغاتی حاوی هیچ‌گونه نمایش تصویری از شیوه‌های بالقوه خطرناک، مانند مخلوط کردن آفت‌کش یا سمپاشی بدون لباس‌های محافظت کافی، استفاده در نزدیکی غذا یا استفاده در مجاورت یا توسط کودکان، نیست؛

۱۳-۱۱-۱۳ تبلیغات یا موارد تبلیغاتی توجه مخاطبین را به عبارات هشداردهنده و نمادهای مناسب که در دستورالعمل‌های برچسب زدن GHS و سازمان خواربار و کشاورزی ملل متحد و سازمان جهانی بهداشت آمده است (۳)، جلب می‌کند؛

۱۱-۱۱-۱۴ متون فنی، اطلاعات کافی در مورد شیوه‌های صحیح، از جمله رعایت میزان پیشنهادی استفاده، تناوب سمپاشی و فواصل قبل از برداشت محصول را به زبانی که برای کاربران نهایی قابل درک است، فراهم می‌کند؛

۱۱-۱۱-۱۵ مقایسه نادرست یا گمراه‌کننده با سایر آفت‌کش‌ها انجام نشده است؛

۱۱-۱۶-۱۶ کلیه کارکنان بازاریاب شرکت، به اندازه کافی آموزش‌دیده و دارای دانش فنی موردنیاز برای ارائه اطلاعات کامل، دقیق و معتبر، در خصوص محصولات ارائه شده برای فروش

هستند؛

۱۷-۲-۱۱ تبلیغات خریداران و کاربران را به مطالعه دقیق برچسب تشویق می‌کند، یا اگر نمی‌توانند بخوانند، آن‌ها را به گونه‌ای مجاب می‌کند تا خواهان خوانده شدن برچسب توسط دیگران برایشان باشد؛

۱۸-۲-۱۱ تبلیغات و فعالیت‌های تبلیغاتی نباید شامل تشویق‌های نامناسب یا هدایایی برای ترغیب خرید آفت‌کش‌ها باشد؛

۳-۱۱ سازمان‌های بین‌المللی و گروه‌های حامی منافع عمومی باید نسبت به هر گونه عدم رعایت این مفاد هشدار دهند.

۱۲ ماده

نظارت و رعایت نظام نامه

۱-۱۲ این نظام نامه باید توسط سازمان خواربار و کشاورزی ملل متحده، سازمان جهانی بهداشت و برنامه محیط‌زیست ملل متحد منتشر و با مشارکت کلیه مخاطبین رعایت شود.

۲-۱۲ این نظام نامه باید به اطلاع کلیه کسانی که با عملیات نظارت، تولید، توزیع و استفاده از آفت‌کش‌ها سروکار دارند رسانده شود، به گونه‌ای که دولتها، صنعت آفت‌کش‌ها و سایر نهادهای مخاطب این نظام نامه بتوانند ضمن ترویج مدیریت پایدار آفات و ناقلین، مسؤولیت‌های مشترک خود را در همکاری برای اطمینان از دستیابی به اهداف نظام نامه درک کنند.

۳-۱۲ کلیه نهادهای مخاطب این نظام نامه، صرف‌نظر از توانایی دیگر نهادها در رعایت آن، باید اصول و اخلاق بیان شده توسط این نظام نامه را ارتقا بخشنند. صنعت آفت‌کش‌ها باید صرف‌نظر از توانایی دولت در رعایت نظام نامه، در این خصوص کاملاً همکاری نموده و اصول و اخلاق بیان شده را ترویج نماید.

۱۲-۴ فارغ از هرگونه اقدامات انجام شده برای رعایت این نظام نامه، کلیه احکام حقوقی، اعم از قانونی، اداری، قضایی یا عرفی، مرتبط با مسئولیت، حمایت از مصرف کننده، حفاظت منابع طبیعی، کنترل آلودگی و سایر موضوع‌های مرتبط بایستی به شدت اعمال شود.

۱۲-۵ دولتها و سایر نهادهای ذی‌ربط:

۱۲-۵-۱ به رعایت مقررات مندرج در کلیه استناد بینالمللی مرتبط با این نظام نامه در خصوص مدیریت مواد شیمیایی، حفاظت از محیط‌زیست و سلامت، توسعه پایدار و تجارت بینالملل (ضمیمه ۱) ترغیب می‌شوند.

۱۲-۵-۲ در صورت عدم پیوستن یا عدم تصویب سازوکارهای مرتبط، برای ارزیابی مناسب بودن این کار تشویق می‌شوند.

۱۲-۶ سازمان خواربار و کشاورزی ملل متحده، سازمان جهانی بهداشت و برنامه محیط‌زیست ملل متحده و سایر سازمان‌های بینالمللی ذی‌ربط باید از رعایت کامل این نظام نامه حمایت کنند.

۱۲-۷ دولتها باید، با همکاری سازمان خواربار و کشاورزی ملل

متحده، سازمان جهانی بهداشت و برنامه محیط‌زیست ملل متحد، بر رعایت نظام نامه نظارت داشته و پیشرفت‌های انجام شده را به مدیران کل سازمان خواربار و کشاورزی ملل متحد و سازمان جهانی بهداشت و مدیر اجرایی برنامه محیط‌زیست ملل متحد گزارش دهند (۵۳).

۸-۱۲ در چارچوب رعایت مفاد نظام نامه، صنعت آفت‌کش به ارائه گزارش اقدام‌های مربوط به حمایت از محصول خود، به مدیران کل سازمان خواربار و کشاورزی ملل متحد و سازمان جهانی بهداشت و مدیر اجرایی برنامه محیط‌زیست ملل متحد دعوت شوند (۵۴).

۹-۱۲ سازمان‌های مردم‌نهاد و سایر نهادهای علاقه‌مند به نظارت بر فعالیت‌های مرتبط به اجرای نظام نامه دعوت شده و این اقدام به مدیران کل سازمان خواربار و کشاورزی ملل متحد و سازمان جهانی بهداشت و مدیر اجرایی برنامه محیط‌زیست ملل متحد گزارش شود (۵۴).

۱۰-۱۲ دستگاه‌های حاکم سازمان خواربار و کشاورزی ملل متحد، سازمان جهانی بهداشت و برنامه محیط‌زیست ملل متحد باید به طور دوره‌ای مناسب بودن و اثربخشی نظام نامه را بررسی کنند.

این نظام نامه باید به عنوان یک متن پویا در نظر گرفته شده و در صورت لزوم با لحاظ پیشرفت‌های فنی، اقتصادی و اجتماعی، به روزرسانی شود.

ضمیمه ۱

سازوکارهای بین‌المللی مربوط به نظام نامه در زمینه مدیریت مواد شیمیایی، حفاظت از محیط‌زیست و سلامت، توسعه پایدار و تجارت بین‌الملل

سازوکارهای سیاست بین‌الملل که به یک یا چند جنبه از چرخه زندگی یک آفتکش می‌پردازنند شامل موارد ذیل هستند اما به آن‌ها محدود نمی‌شوند. بعضی از آن‌ها پیامدهای اجرایی مستقیمی در توزیع و استفاده از آفتکش‌ها دارند، در حالی که برخی دیگر زمینه سیاست‌های کلی تر را ارائه می‌دهند. برای آن دسته از اسنادی که در زمان تصویب متن بازنگری این نظام نامه از نظر قانونی لازم‌الاجرا هستند، تاریخ مربوطه داده می‌شود.

الف. سازوکارهای سیاست بین‌الملل با پیامدهای اجرایی مستقیم برای مدیریت آفتکش‌ها

- Codex Alimentarius

و به‌طور خاص Codex Committee on Pesticide Residues، که از سال ۱۹۶۶ آغاز به کار کرده است (۵۷)؛

- Montreal Protocol on Substances that Deplete the

Ozone Layer

در سال ۱۹۸۷ تصویب و در سال ۱۹۸۹ به اجرا در آمد، و اصلاحات بعدی آن (۵۸)؛

- Basel Convention on the Control of Transboundary Movements of Hazardous Wastes and their Disposal
مصوب ۱۹۸۹ که در سال ۱۹۹۲ لازم‌الاجرا شد (۵۰)؛
- Rotterdam Convention on the Prior Informed Consent Procedure for Certain Hazardous Chemicals and Pesticides in International Trade
مصوب ۱۹۹۸ که در سال ۲۰۰۴ لازم‌الاجرا شد (۱)؛
- Stockholm Convention on Persistent Organic Pollutants
در سال ۲۰۰۱ تصویب و در سال ۲۰۰۴ لازم‌الاجرا شد (۵۷)؛

ب. سازوکارهای سیاست بینالملل که زمینه خط‌مشی کلی را برای مدیریت آفتکش‌ها فراهم می‌کنند

- Convention concerning Safety and Health in Agriculture
سازمان بینالمللی کار در سال ۲۰۰۱ به تصویب رسید و در سال ۲۰۰۳ عملیاتی شد (۴۴)؛

- Convention concerning Safety in the Use of Chemicals at Work

مصوب ۱۹۹۰ که در سال ۱۹۹۳ به اجرا در آمد (۵۸)؛

- Convention concerning the prohibition and immediate action for the elimination of the worst forms of child labour

ژنو، ۱۹۹۹

- Rio Declaration on Environment and Development

در سال ۱۹۹۲ توسط کنفرانس محیط‌زیست و توسعه سازمان ملل منتشر شد (۵۹)؛

- Agenda 21 – Global Programme of Action on Sustainable Development

به طور خاص فصول ۱۴ (پیشبرد کشاورزی پایدار و توسعه روسایی) و ۱۹ (مدیریت صحیح محیطی مواد شیمیایی سمی، از جمله جلوگیری از ترافیک بینالمللی غیرقانونی در محصولات سمی و خطرناک) مصوب ۱۹۹۲ (۶۰)؛

- Convention on Biological Diversity

مصوب ۱۹۹۲ و اجرا در سال ۱۹۹۳ (۶۱)؛

- Convention concerning the Prevention of Major Industrial Accidents

مصوب ۱۹۹۳ و اجرا در سال ۱۹۹۷ (۶۲)؛

- Rome Declaration on World Food Security and The World Food Summit Plan of Action
مصوب ۱۹۹۶ (۶۳):
- World Health Declaration and Health-for-all in the 21st Century
مصوب سال ۱۹۹۸ (۶۴):
- Strategic Approach to International Chemicals Management
؛(۶۷)
- Globally harmonized system for the classification and labelling of chemicals
؛(۶۸)

منابع

- 1 *Rotterdam Convention on the Prior Informed Consent (PIC) Procedure for Certain Hazardous Chemicals and Pesticides in International Trade.* FAO/UNEP, Rome/Geneva. 1998.
[further information and text at: <http://www.pic.int>]
- 2 *Guidelines for legislation on the control of pesticides.* FAO, Rome. 1989. [text at: <http://www.fao.org/agriculture/crops/core-themes/theme/pests/pm/code/guidelines/en/>]
- 3 *Guidelines on good labelling practice for pesticides.* FAO, Rome. 1995. [text at: <http://www.fao.org/agriculture/crops/core-themes/theme/pests/pm/code/guidelines/en/>]
- 4 *Provisional guidelines on tender procedures for the procurement of pesticides.* FAO, Rome. 1994. [text at:
<http://www.fao.org/agriculture/crops/core-themes/theme/pests/pm/code/guidelines/en/>]
- 5 *Guidelines for procuring public health pesticides.* WHO, Geneva, 2012 [text at:
http://whqlibdoc.who.int/publications/2012/9789241503426_eng.pdf]
- 6 *Guidelines on personal protection when using pesticides in hot climates.* FAO, Rome. 1990. [text at:
<http://www.fao.org/agriculture/crops/core-themes/theme/pests/pm/code/guidelines/en/>]
- 7 *Guidelines on good practice for ground application of pesticides.* FAO, Rome. 2001. [text at:
<http://www.fao.org/agriculture/crops/core-themes/theme/pests/pm/code/guidelines/en/>]
- 8 *Guidelines on good practice for aerial application of pesticides.* FAO, Rome. 2001. [text at:
<http://www.fao.org/agriculture/crops/core-themes/theme/pests/pm/code/guidelines/en/>]
- 9 *Pesticides and their application for the control of vectors and pests of public health importance.* 6th edition. WHO, Geneva. 2006 [text at:
http://www.who.int/whopes/recommendations/who_fao_guidelines/en/index.html]
- 10 *Space spray application of insecticides for vector and public health pest control - A practitioner's guide.* WHO, Geneva. 2003

- [text
http://www.who.int/whopes/recommendations/who_fao_guidelines/en/index.html]
- 11 *Manual for indoor residual spraying – Application of residual sprays for vector control. 2nd edition.* WHO, Geneva. 2007 [text at:
http://www.who.int/whopes/recommendations/who_fao_guidelines/en/index.html]
- 12 *Guidelines on minimum requirements for agricultural pesticide application equipment.* FAO, Rome. 2001. [text at:
<http://www.fao.org/agriculture/crops/core-themes/theme/pests/pm/code/guidelines/en/>]
- 13 *Guidelines on standards for agricultural pesticide application equipment and related test procedures.* FAO, Rome. 2001. [text at:
<http://www.fao.org/agriculture/crops/core-themes/theme/pests/pm/code/guidelines/en/>]
- 14 *Guidelines on procedures for the registration, certification and testing of new pesticide application equipment.* FAO, Rome. 2001. [text at:
<http://www.fao.org/agriculture/crops/core-themes/theme/pests/pm/code/guidelines/en/>]
- 15 *Guidelines on the organization of schemes for testing and certification of agricultural pesticide sprayers in use.* FAO, Rome. 2001. [text at:
<http://www.fao.org/agriculture/crops/core-themes/theme/pests/pm/code/guidelines/en/>]
- 16 *Equipment for vector control – Specification guidelines,* Revised Version 2010. WHO, Geneva. 2010. [text at:
http://www.who.int/whopes/recommendations/who_fao_guidelines/en/index.html]
- 17 *Guidelines on organization and operation of training schemes and certification procedures for operators of pesticide application equipment.* FAO, Rome. 2001. [text at:
<http://www.fao.org/docrep/006/y2686e/y2686e00.htm>]
- 18 *Guidelines on Prevention and Management of Pesticide Resistance,* FAO, Rome, 2012 [text at:
<http://www.fao.org/agriculture/crops/core-themes/theme/pests/pm/code/guidelines/en/>]

- themes/theme/pests/pm/code/guidelines/en/]
- 19 *Guidelines on prevention and management of pesticide resistance.* FAO. Rome. 2010 [text at: <http://www.fao.org/agriculture/crops/core-themes/theme/pests/pm/code/guidelines/en/>]
- 20 *Guidelines on efficacy evaluation for the registration of plant protection products.* FAO, Rome. 2006. [text at: <http://www.fao.org/agriculture/crops/core-themes/theme/pests/pm/code/guidelines/en/>]
- 21 *Guidelines for efficacy testing of public health pesticides (various topics).* WHO, Geneva. Various dates. [text at: <http://www.who.int/whopes/guidelines/en/>]
- 22 *Revised guidelines on environmental criteria for the registration of pesticides.* FAO, Rome. 1989. [text at: <http://www.fao.org/agriculture/crops/core-themes/theme/pests/pm/code/guidelines/en/>]
- 23 *Generic risk assessment models for public health pesticide use (various topics).* WHO, Geneva. Various dates. [text at: <http://www.who.int/whopes/guidelines/en/>]
- 24 *OECD principles on good laboratory practice (as revised in 1997).* Organisation for Economic Co-operation and Development, Paris. 1998. [text at: http://www.oecd.org/document/63/0,3343,en_2649_34381_2346175_1_1_1,1,00.html]
- 25 *Guidelines on good laboratory practice in pesticide residue analysis.* CAC/GL 40-1993, Rev.1-2003 Codex Alimentarius Commission, Rome. 2003. [text at: http://www.codexalimentarius.net/web/standard_list.jsp]
- 26 *Submission and evaluation of pesticide residues data for the estimation of maximum residue levels in food and feed. Second edition.* FAO, Rome. 2009. [text at: <http://www.fao.org/agriculture/crops/core-themes/theme/pests/pm/jmpr/jmpr-docs/en/>]
- 27 *Recommended methods of sampling for the determination of pesticide residues for compliance with MRLs.* CAC/GL 33-1999 Codex Alimentarius Commission, Rome. 1999. [text at: http://www.codexalimentarius.net/web/standard_list.jsp]

- 28 *Manual on the development and use of FAO and WHO specifications for pesticides*. First Edition - revised. FAO/WHO, Rome. 2006. [text at:
<http://www.fao.org/agriculture/crops/core-themes/theme/pests/pm/jmps/manual/en/>]
- 29 *FAO specifications for plant protection products*. FAO, Rome. Various dates. [text at: <http://www.fao.org/agriculture/crops/core-themes/theme/pests/pm/jmps/ps/en/>]
- 30 *WHO Specifications for public health pesticides*. WHO, Geneva. Various dates. [text at: <http://www.who.int/whopes/quality/en/>]
- 31 *Quality control of pesticides products – Guidelines for national laboratories*. WHO/FAO/CIPAC, Geneva. 2005. [text at: <http://www.who.int/whopes/quality/en/>]
- 32 *Guidelines on developing a reporting system for health and environmental incidents resulting from exposure to pesticides*. FAO/WHO, Rome/Geneva. 2009. [text at:
<http://www.fao.org/agriculture/crops/core-themes/theme/pests/pm/code/list-guide/en/>]
- 33 *WHO IPCS Poison Centres information* [<http://www.who.int/ipcs/poisons/centre/en/index.html>]
- 34 *Rotterdam Convention Severely Hazardous Pesticide Formulation Incident Reporting Forms*
[\[http://www.pic.int/\]](http://www.pic.int/)
- 35 *Sound management of pesticides and diagnosis and treatment of pesticide poisoning – a resource tool*. WHO/UNEP, Geneva. Undated. [text at:http://www.who.int/whopes/recommendations/IPCSPesticide_ok.pdf]
- 36 *Pesticide storage and stock control manual*. FAO Pesticide Disposal Series N°3. FAO, Rome. 1996. [text at:
<http://www.fao.org/agriculture/crops/core-themes/theme/pests/pm/code/list-guide/en/>]
- 37 *Guidelines for the management of small quantities of unwanted and obsolete pesticides*. FAO Pesticide Disposal Series N°7. UNEP/WHO/FAO, Rome. 1999. [text at:
<http://www.fao.org/agriculture/crops/core-themes/theme/pests/pm/code/list-guide/en/>]
- 38 *Guidelines on management options for empty pesticide containers*. FAO/WHO, Rome/Geneva. 2008. [text at:

[http://www.fao.org/agriculture/crops/core-themes/theme/pests/pm/code/list-guide/en/\]](http://www.fao.org/agriculture/crops/core-themes/theme/pests/pm/code/list-guide/en/)

39 *Guide on the development of national laws to implement the Rotterdam Convention.* Rotterdam Convention Secretariat, Geneva/Rome. 2004. [text at:

<http://www.pic.int/home.php?type=s&id=36&sid=36#GUIDANCEINFO>

40 *Guidelines for the registration of pesticides.* FAO/WHO, Rome/Geneva. 2010 [text at:

[http://www.fao.org/agriculture/crops/core-themes/theme/pests/pm/code/list-guide/en/\]](http://www.fao.org/agriculture/crops/core-themes/theme/pests/pm/code/list-guide/en/)

41 *Guidelines on compliance and enforcement of a pesticide regulatory programme.* FAO, Rome. 2006.

[http://www.fao.org/agriculture/crops/core-themes/theme/pests/pm/code/list-guide/en/\]](http://www.fao.org/agriculture/crops/core-themes/theme/pests/pm/code/list-guide/en/)

42 *OECD guidance for country data review reports on plant protection products and their active substances (« monograph guidance »).* Revision 2. OECD, Paris. 2005. [text at:

http://www.oecd.org/document/15/0,3343,en_2649_34383_32167055_1_1_1_1,00.html#Industry_Reportin

43 *OECD guidance for industry data submissions on plant protection products and their active substances (« dossier guidance »).* Revision 2. OECD, Paris. 2005. [text at :

http://www.oecd.org/document/15/0,3343,en_2649_34383_32167055_1_1_1_1,00.html#Industry_Reportin

44 *WHO recommended classification of pesticides by hazard and guidelines to classification 2009.* WHO, Geneva. 2010. [text at:
[http://www.who.int/ipcs/publications/pesticides_hazard/en/\]](http://www.who.int/ipcs/publications/pesticides_hazard/en/)

45 *Globally harmonised system for the classification and labelling of chemicals. 3rd revised edition.* UNECE, Geneva. 2009 [text at:
http://www.unece.org/trans/danger/publi/ghs/ghs_welcome_e.html

46 *Convention concerning safety and health in agriculture. Convention No 184.* ILO, Geneva. 2001. [text at: <http://www.ilo.org/ilolex/cgi-lex/convde.pl?C184>]

47 *Guidelines on pesticide advertising.* FAO/WHO,

- Rome/Geneva. 2010. [text at:
<http://www.fao.org/agriculture/crops/core-themes/theme/pests/pm/code/list-guide/en/>]
- 48 *Recommendations on the Transport of Dangerous Goods - Model Regulations. 17th revised edition.* United Nations, New York/Geneva. 2011. [text at:
http://www.unece.org/trans/danger/publi/unrec/rev13/13nature_e.html]
- 49 *Provisional guidelines on prevention of accumulation of obsolete pesticide stocks.* FAO Pesticide Disposal Series N°2. FAO, Rome. 1995. [text at:
<http://www.fao.org/agriculture/crops/core-themes/theme/pests/pm/code/list-guide/en/>]
- 50 *INCHEM – Chemical safety information from international organizations.* IPCS, Geneva. [access at: <http://www.inchem.org/>]
- 51 *Provisional technical guidelines on the disposal of bulk quantities of obsolete pesticides in developing countries.* FAO Pesticide Disposal Series N°4. UNEP/WHO/FAO, Rome. 1996. [text at:
<http://www.fao.org/agriculture/crops/core-themes/theme/pests/pm/code/list-guide/en/>]
- 52 *Basel Convention on the Control of Transboundary Movements of Hazardous Wastes and their Disposal.* UNEP, Geneva. 1989. [text at: <http://www.basel.int/>]
- 53 *Country guidelines – FAO Pesticide Disposal Series No 11.* FAO, Rome. undated. [text at:
<http://www.fao.org/agriculture/crops/core-themes/theme/pests/pm/code/list-guide/en/>]
- 54 *FAO Training Manual for inventory taking obsolete pesticides – FAO Pesticide Disposal Series No 10.* FAO, Rome. 2001. [text at:
<http://www.fao.org/agriculture/crops/core-themes/theme/pests/pm/code/list-guide/en/>]
- 55 *Environmental management toolkit for obsolete pesticides. Parts 1 & 2.* FAO Pesticide Disposal Series No 12. FAO, Rome. 2009. [text at:
<http://www.fao.org/agriculture/crops/core-themes/theme/pests/pm/code/list-guide/en/>]
- 56 *Guidelines on monitoring and observance of the Code of*

- Conduct. FAO, Rome. 2006. [text at: <http://www.fao.org/agriculture/crops/core-themes/theme/pests/pm/code/list-guide/en/>]
- 57 *Codex Alimentarius*. Joint FAO/WHO Secretariat, Rome/Geneva. Rome. [text at: <http://www.codexalimentarius.net>]
- 58 *Montreal Protocol on Substances that Deplete the Ozone Layer, as amended in London 1990, Copenhagen 1992, Vienna 1995, Montreal 1997 and Beijing 1999*. UNEP, Nairobi. 2000. [text at: <http://ozone.unep.org/>]
- 59 *Stockholm Convention on Persistent Organic Pollutants*. UNEP, Geneva. 2001. [text at: <http://www.pops.int>]
- 60 *Convention concerning Safety in the Use of Chemicals at Work*. Convention No 170. ILO, Geneva. 1990 [text at: <http://www.ilo.org/ilolex/cgi-lex/convde.pl?C170>]
- 61 *Rio Declaration on Environment and Development*. United Nations, New York. 1992. [further information and text at: <http://www.un.org/esa/dsd/agenda21/>]
- 62 *Agenda 21 – Global Programme of Action on Sustainable Development*. United Nations, New York. 1992. [further information and text at: <http://www.un.org/esa/dsd/agenda21/>]
- 63 *Convention on Biological Diversity*. UNEP, Montreal. 1992. [further information and text at: <http://www.cbd.int>]
- 64 *Convention concerning the Prevention of Major Industrial Accidents*. Convention No. 174. ILO, Geneva. 1993. [text at: <http://www.ilo.org/ilolex/cgi-lex/convde.pl?C174>]
- 65 *Rome Declaration on World Food Security and World Food Summit Plan of Action*. FAO, Rome. 1996. [further information and text at: <http://www.fao.org/wfs/homepage.htm>]
- 66 *World Health Declaration and Health-for-all in the 21st Century*. WHO, Geneva. 1998. [further information and text at: <http://www.euro.who.int/en/who-we-are/policy-documents/health21-health-for-all-in-the-21st-century>]
- 67 *Strategic Approach to International Chemicals Management*. International Convention of Chemicals Management (ICCM), Geneva. 2006. [text at: www.saicm.org]

The International Code of Conduct on Pesticide Management

Translated by:

Dr. Morteza Zaim

Seyed Behzad Muosavi

Dr. Ahmad Raeisi